

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na pol strani 400 D,
na $\frac{1}{4}$ strani 200 D, na $\frac{1}{8}$ strani 100 D, na $\frac{1}{16}$ strani 65 D, na $\frac{1}{32}$ strani 35 D.
Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par, najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo;
tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za
Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz
»Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir

Št. 12. Ljubljana, 30. junija 1922. Letnik XXXIX.

Obseg: Redni občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo. — Nevarnost za nadaljnji obstoj štajerske Kmetijske družbe v Gradcu. — Svetovnoznani Sackovi plugi. — Nekaj za naše gospodinjje! — Žitni hrošč (Anisophia av.). — Jabolčni zavijač, fusikladij in monilija. — Ocena knjig. — Kmet.-šolski vestnik. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Konjerejec: Konjerejeva opravila. — Porezovanje kopita. — Strelna gniloba. — Presojanje konja pred podkovanjem. — Konjerejske vesti. — Družbene vesti. — Inserati.

Redni občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo

se bo vršil glasom sklepa v odborovi seji dne 14. junija t. l.

v sredo, 8. novembra 1922.

po sporedu, ki ga določajo družbena pravila. Vse podružnice, ki še niso izvolile svojih zastopnikov (delegatov), za družbeni občni zbor, se pozovejo to čimprej in pravočasno na podružničnih občnih zborih zvršiti, ter se pri tem ravnati strogo po določenih družbenih pravil, odnosno po določenih, objavljenih v 6. številki „Kmetovalca“ z dne 31. marca t. l., katera določila naj podružnična načelnštva natanko izpolnjujejo, da ne pride do nepotrebnih sporov o pravilnosti izvršenih občnih zborov. — Prepis zapisnika vsakega občnega zbora je potem takoj poslati Kmetijski družbi, v katerem bodi natančno naveden naslov izvoljenega delegata.

Udina za leto 1923.

Zaradi visokih stroškov za papir in tisk Kmetijska družba ne more več izhajati s sedaj določeno udnino, kajti samo za izdajanje „Kmetovalca“ je morala družba lansko leto doplačati 270.000 K in letos bo pa znašal primanjkljaj 300.000 K. Če naj družba ne pride ob svoje premoženje in naj sploh umno gospodari, mora udnina kriti vsaj izdajanje „Kmetovalca“. Iz tega vzroka namerava glavni odbor na družbenem rednem občnem zboru predlagati zvišanje udnine za leto 1923.

na približno 80 K (20 dinarjev),

na kar se vse podružnice že sedaj opozori. Kmetovalci naj upoštevajo, da se je vse silno podražilo, torej tudi vsi njeni izdatki in da bi navedeni veliki letni primanjkljaji družbo vedli v propast.

Nabava modre galice za prihodnje (1923.) leto.

Glavni odbor Kmetijske družbe za Slovenijo je v svoji seji dne 14. junija t. l. sklenil, nabaviti za svoje ude toliko modre galice, kolikor je utegnejo družbeni udje naročiti, oziraje se na vse okoliščine. Družba domneva, da je cena za kupljeno galico primerna, kati cene za baker na svetovnem trgu silno rasejo in že danes je računati z dvojno tisto ceno za modro galico, za katero jo je družba letos oddajala. — Za kupljeno modro galico pa družba potrebuje preko 15.000.000 K, ki jih mora naprej plačati in od njih odrajtovati visoke obresti. —

V prid udov-vinogradnikov je torej, da pomagajo te stroške tem potom znižati, da že sedaj modro galico na oče in pri naročilu za vsak kilogram

vsaj 20 K predplačila vpošljejo.

Podružnice se torej s tem pozivljajo, da prično takoj z nabiranjem naročil in predplačil za modro galico za prihodnje leto. Kmetijska družba bo upoštevala samo naročila udov, ki so letos plačali udnino in ki tudi prihodnje leto ostanejo udje Kmetijske družbe.

Podružnice morajo zbirati naročila in jih s predplačili vred doposlati Kmetijski družbi

najkasneje do 15. avgusta 1922.

Predplačila se nakažejo družbi potom položnic poštnege ček. urada na rač. 10.712. brez vseh nakazilnih stroškov. Položnice določijo Kmetijska družba brezplačno.

Kmetijska družba se bo ozirala le na **pravočasne** prijave in bo le onim udom dodelila modro galico po najnižji ceni, ki do zgoraj navedenega roka nakažejo določeno predplačilo. Zamudniki bodo v prihodnjem letu primorani plačati galico pač po tržni ceni, ki bo precej višja od cene, po kateri jo bo oddajala Kmetijska družba.

Suhe klaje (sena in slame)

utegne prihodnjo zimo še bolj primanjkovati nego letos, zato bo Kmetijska družba skušala suhe klaje za poklačanje priskrbeti za one svoje ude, ki utegnejo priti v zadrego. One podružnice, ki bi bile pripravljene svoječasno prevzeti cele vagone suhe klaje, naj to nemudoma družbi sporoče. Te prijave bodo seveda popolnoma neobvezne, kajti tudi družba danes še ne ve, če bo mogla v tem pogledu kaj storiti, kajti s priskrbitvijo sena in slame so zvezane take težkoče, ki jih je mogoče le težko premagati. Vsekako se bo pa družba za to zadevo pobrigala in bo skupni nakup suhe klaje skušala zvršiti, če bo količjak kazalo in bo dovolj zanimanja med udi.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Nevarnost za nadaljnji obstoj štajerske Kmetijske družbe v Gradcu.

Ker utegne usoda štajerske Kmetijske družbe v Gradcu zanimati bivše njene ude na Spodnjem Štajerskem, ki so sedaj včlanjeni pri naši Kmetijski družbi za Slovenijo, objavimo tozadevno poročilo iz „Wien. Landwirtsch. Zeit.“ z dne 10. junija t. l., ki slove:

„V seji glavnega odbora Kmetijske družbe za Štajersko 11. aprila t. l. je bil na dnevnem redu predlog o razpustitvi družbe in odslovitvi vsega njegovega osebja. Generalni tajnik Knapp (ki je pa med tem časom že svojo službo zapustil, op. ur.) je podal poročilo, glasom katerega je bil ves trud zamanj, urediti družbeno finančno stanje, bodisi potom združitve z „Zvezo kmetijskih zadrug“, bodisi s podporo iz državnih sredstev. Debata v tem predlogu se je tako končala, da bi bilo poprej še vse poskusiti, preden mora družba prisiljeno likvidirati in s tem preprečiti trajno sramoto za celokupno domačo kmetijstvo. Predsednik Attems pojasni vse storjene brezuspešne korake za saniranje družbe in utemelji nemožnost zadevo še nadalje odlašati. Glavni odbor je sklenil vsemu osebju službo odpovedati in izvoliti odbor, ki se ima pečati z vprašanjem, kako bi bilo morda vendarle mogoče likvidiranje družbe zadržati. Zelo je obžalovati, da je mogla priti tako ugledna korporacija v tak mučni položaj, ki ga je bržkone povzročilo dejstvo, da je družba dobavo in oddajo gospodarskih potrebščin prepustila „Zadružni zvezi“. Štajerska Kmetijska družba, ki je slavila šele l. 1919. svojo stoletnico, zre na slavno preteklost in bilo bi zelo obžalovati, če se ne posreči njenega nadaljnega obstoja rešiti.“

Tako imenovani list, ki pa piše zelo obzirno, dočim so drugi listi ostreje pisali. Pisec teh vrst, ki razmere dobro pozna, prav dobro ve, kje je iskati vzroke propasti sedanji nemški štajerski kmetijski družbi. Napominjan list, bržkone inspiriran po bivšem tajniku Knappu, vali krivdo propasti na dejstvo, da družba ni imela blagovnega prometa. Je nekaj resnice na tem, a kdo je temu

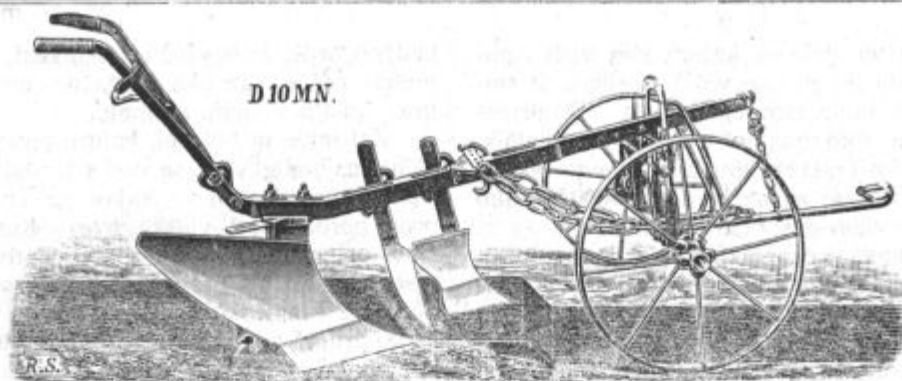
kriv? Družbeni glavni odbor, ki o tem ni hotel ničesar slišati in je vedno nastopal kot skrajno domišljav absolutist, kojemu je bil vrhunec vse modrosti neplodno in brezkončno govoričenje pri svojih sejah, zraven tega se pa ni znal povspeti do modernega delovanja za tehniški napredek kmetijstva in je vrhutega načelno zametaval, kar ni bilo zelene barve in v Gradcu plombiranega. Namesto, da bi se bil glavni odbor omejil na ponižno vlogo upravnega sveta ali nadzorstvenega organa in bi bil neprestano delo za prospah umnega kmetijstva prepustil strokovnem družbenemu tajništvu, kakršno delo ne more čakati na milostne sklepe prerediteljnih sej glavnega odbora, kateri čisto naravno ne more biti sestavljen iz udov, ki vse potrebno neprestano zasledujejo, je pa degradiral pri družbi nastavljen strokovnjake na stopnjo navadnih pisarjev. — Naj bo usoda nemške štajerske Kmetijske družbe resen opomin tudi za našo družbo, ki naj s svojim dobro zgrajenim temeljem posnema in neprestano izpopolnjuje moderno delovanje v prospah kmetijstva po zgledu kulturno visoko stoječih dežel ter naj se drži načel: Z mogočnimi koraki napredujočo kmetijsko znanost, ki naj pride odkjer si bodi, popularizirati ter jo previdno in pametno uvajati v prakso; malo govoriti in še to brez vsake demagogije, a zato pa delati, delati in zopet delati ter pri tem prosvetnem delu iskati vso slavo v dejanskih uspehih, ki naj se kažejo v dvignjenju produkcije.

G. P.

Svetovnoznani Sackovi plugi.

Najvažnejše poljedelsko orodje je brezdvomno plug. To resnico so razumni kmetovalci že davno spoznali, kar nam pričajo najrazličnejše vrste tega kmetijskega stroja; tako imajo Čehi svoj sistem, Nemci svojega, itd. Vsak plug je narejen in prilagoden zemeljskim razmeram. Pa že samo pri posameznih vrstah plugov imamo najrazličnejše oblike, ki služijo za globoko ali plitvo obdelovanje zemlje.

Naši kmetovalci se še vse premalo zavedajo, kako velike važnosti je dober in pravilno narejen plug; dober

Podoba 16.

učinek globokega oranja in pravilno obračanje zemlje pri oranju, ki se lahko doseže z dobrim plugom, je našim gospodarjem le malo znan.

Danes prihajajo na trg v prodajo že najrazličnejše vrste plugov. V naših razmerah so se dosedaj kot najboljši in najprimernejši izkazali Sackovi plugi. Po iznajditelju imenovan je ta plug najbolj razširjen. Tvor-nica, ki se nahaja v Nemčiji in že obstoja več desetletij, je tekom tega časa tako skrbno popolnila posebno univerzalni plug, da ga moremo danes z izmenjavo nalašč v to prirejenega orodja takorekoč uporabljati za vsa poljedelska obdelovanja zemlje. Vsled svoje praktične in jako trpežne izdelave, lahkega obdelovanja zemlje, so Sackovi plugi zasloveli po vsem svetu. Podoba 16. kaže tak univerzalni plug. Gredelj je dvojnati in železen, kakor kozelc, lemež in deska. Zadnja je kratka in visoka. Ročici sta premakljivi in se postavita lahko po želji. Plužnja ima dva kolesa, ki pa sta različno velika. Večje kolo teče v brazdi, manjše po ledini.

Tvornica izdeluje Sackove pluge v različni velikosti, in sicer št. 6, 7, 8 in 10. Te številke značijo globočino oranja v colah.

Zelo pripo očljivi so plugi iste tvornice za globoko obdelovanje zemlje. Naši kmetovalci se globokega obdelovanja zemlje boje, katero pa je v razumnem poljedelstvu neobhodno potrebno za izboljšanje zemeljske rodovitnosti. Ta bojazen kmetovalca izvira odtod, da se pri globokem oranju živina le muči in da se napravi s tem zemljo nerodovito; nasprotno pa je resnica, da z umnim poglobljenjem razde izboljšujemo zemljo in pomnožujemo zemljiško g'avnico. V zemlji, ki je orana 20 do 24 cm globoko, se koreninice rastlin razširijo in voda se hitreje razdeli, pa tudi dalje časa obdrži, kar je tudi v varstvo zoper vlažnost in sušo mnogo ugodneje, kakor plitvo oranje. Najbolje je globoko oranje pred zimo, ker se vse spodnje plasti spravijo na površje in tako izpostavijo vplivu luči, zraka, mrzloti in gočkote. Globoko oranje se priporoča posebno za okopavine in deteljo.

Kakor smo že gori omenili, se Sackovi plugi lahko uporabijo tudi za vsako drugo obdelovanje zemlje. Namesto oralnega telesa se pritrdi na gredelj dotično, za plug nalašč pri ejeno orodje. Na ta način lahko izpremenimo Sackov plug v par minutah v osipalnik, podzemeljski plug, razruševalca itd. Vseh prememb je danes že okoli 30, tako da služijo za vsa dela na polju.

Ker je pri nas potreba po takih plugih zelo velika, se je Kmetijska družba za Slovenijo odločila že lansko leto, da naroči večje število Sackovih plugov. Tvor-nica v Nemčiji pa je z izdelavo teh plugov tako obložena, da nam jih je šele pred enim mesecem odposlala. Pred tednom jih je družba prejela in jih oddaja po cenah, ki so označene v „Družbenih vesteh“.

Ciril Prijatelj.

Nekaj za naše gospodinje!

Pri nas je še splošno v navadi, da se kravje mleko posnema v plitvih, lončenih latvicah. To posnemanje mleka ali pridobivanje smetane je jako nepopolno, počasno in posebno v poletnem času za mleko nevarno, kajti navzlic največji pazljivosti, se mleko poleti včasih prav hitro pokvari, ne da bi vedeli za pravi vzrok. Poletno prehitro skisanje ali sesedenje mleka prepreči vzdig maščobnih kroglic ali smetane na površje, tako da se ne samo tako pripravljena kislá smetana težko pinji, ampak se iz te tudi izdeluje manjvredno maslo.

Za izdelovalca sirovega masla je najvažnejše, da posneme mleko kolikor največ mogoče. Posnemanje z žlico iz lončenih latvic, pa je zelo nepopolno, kajti to posneto mleko vsebuje še 1,5% do 2% mlečne maščobe ali smetane. Na ta način zavržejo naše gospodinje pri dnevnem posnemanju 50 l mleka 1 kg prvovrstnega čajnega masla; v enem letu znaša to 360 kg in, če računimo današnjo ceno sirovega masla 250 kron, znaša izguba pri posnemanju mleka v latvicah nič manj kakor 80.000 kron na leto.

Iz tega sledi, da se vsakemu kmetovalcu, ki namolze dnevno v svojem hlevu le 30 l mleka, za katerega pa nima dobre prodaje, desetkrat poplača že v enem letu nabava posnemalnika.

Podoba 17.

Novejši sistemi posnemalnikov (glej podoba 17.) posnemajo mleko, ako so v polnem obratu in pri 35° C toploti mleka, do 0,08% mlečne maščobe. Pri tem posnemanju mleka je pač nespametno govoričenje kmetovalca, ki posnema mleko v latvicah, da mu je stroj predrag in se ne izplača.

Pri nas Slovencih prihaja posnemalnik še s posebnim ozirom v poštev in so se isti pred svetovno vojno že pri večjih kmetovalcih našli. Ker pa je med tem časom izvoz sirovega masla padel, so se tudi posnemalniki prenehali

kupovati. Ker mejimo na državo, katera ima veliko potrebe po sirovem maslu ter visoko valuto, prihaja še posebno v poštev izdelovanje sirovega masla. To pridelovanje pa se izplača, ako imamo v hiši posnemačnik. Že danes se izvažajo preko Trsta iz Slovenije dnevno 300 kg sirovega masla; lahko bi se ga pa izvažalo 1000 kg, ako bi naše gospodinjice pravilno gospodarile z mlekom.

Da se olajša nabava posnemačnikov kmetovalcem, je Kmetijska družba naročila v Nemčiji več vrst teh strojev, in sicer take, ki posnemajo v eni uri po 50 l, 75 l in 100 l mleka. Ker ne plača Kmetijska družba nikake uvozne carine, se bodo stroji, ki so na potu, razprodajali po jako ugodnih cenah, kar naj tisti, ki namerava stroj naročiti, upoštevajo.

P - j.

Žitni hrošč (Anisoplia av.).

V nekaterih občinah krškega okraja se je pojavil letos žitni hrošč v veliki množini ter povzročil na pšenici in rži veliko škodo.

Pri nas je bil žitni hrošč dosedaj skoro nepoznan, dočim je v Rusiji običajni žitni škodljivec, ki dela na žitu ogromno škodo.

Žitni hrošč spada med listne hrošče, je kakih 12 do 13,5 mm dolg. Po krilih, ki so bakrenorjave barve, sliči nekoliko prosnici. Tudi on zaploduje, kakor prosnica, v zemlji male ogrce (ličinke), ki razjedajo korenine posejanemu žitu. Glavno škodo pa napravi ta škodljivec kot hrošč, ker zleze, čim je žito sklasi, v klasje, kjer razjeda cvetje, oziroma mlečno zrnje.

Uničuje se ta hrošč s tem, da se proti večeru ali zgodaj zjutraj pridno pobira. Tudi se s preoranjem zemlje po žetvi (jeseni) uniči veliko ličink (malih ogrcev).

Nadalje se priporoča, da se v krajih, kjer se je pojavil žitni hrošč uvede racionalno kolobarjenje in omeji pridelovanje žita na korist drugim poljskim rastlinam (okopavine, sočivje, detelja).

T.

Jabolčni zavijač, fusikladij in monilija.

(Konec.)

Popolnejši uspeh, nego z vsemi drugimi načini zatiranja dosežemo edinole z Urania-zelenilom. (Urania-zelenilo se dobiva pri Kmetijski družbi v Ljubljani kg po 250—300 K). Na 100 l vode vzamemo 12—15 dkg Urania-zelenila ter $\frac{1}{2}$ kg živega, ali $1\frac{1}{2}$ kg ugašenega apna. S to zmesjo poškrpimo jabolane in hruške koncem maja ali meseca junija, pri čemur je gledati, da zadenejo s tekočino predvsem mlado sadje. (Previdnost pred zastrupljenjem, kajti Urania-zelenilo kot arzenikov preparat je zelo nevaren strup!) Zavijačeva gosnica bo hoteč se zariti v sad, uživala kot prvo hrano na lupini se nahajajoči strup, ter bo prav gotovo poginila.

Drugič škropimo koncem julija ali začetkom avgusta, s čemur uničimo drugi zarod tega škodljivca.

Američani, Angleži, Francozi in Nemci zatirajo z Urania-zelenilom zavijača, kakortudi razne druge škodljivce sadjarstva, vinarstva in kmetijstva že skozi 20 let z najboljšim uspehom in je nujno želeli, da se seznanijo s tem sredstvom čimprej tudi naši kmetijski producenti.

Mnogo škode nam povzroča nadalje fusikladij, krastovec ali škrlup (Fusicladium). Fusikladij napada jabolane in hruške ter dela na poganjkih, listju in sadju večje in manjše bradavičaste, nekam usnjate lise in razpoke. Napadeno listje ne more proizvajati hrane (asimilirati) potrebne za razvoj drevesa in sadja, drevo oslabi, sadje ostane drobno in krmežljivo. Po škrlupu na-

padeno sadje je nevšečne vnanjosti, se ne razvije popolnoma, češče razpoka in začne gniti že na drevesu ali prav kmalu v sadni shrambi.

Zatiranje te bolezni, katere povzročitelj je mikroskopično majhna glivica, se vrši s škropljenjem z bakreno-apneno zmesjo, kakor se uporablja v vinogradu proti peronospori vinske trte. Ker je bakreno-apnena zmes predvsem obrambno (preventivno) sredstvo, je odvisen učinek od pravočasnega škropljenja. Prvič škropimo z 2% zmesjo pred cvetjem, ko se je začelo razvijati listje, drugič z 1% tekočino po cvetju in tretjič z isto tekočino, ko je sadje za lešnik ali oreh debelo. Ako se bolezen v vlažnogorkem poletju še vkljub temu pojavlja, je škropljenje en- do dvakrat ponoviti.

Za drugo in tretje škropljenje lahko primеšamo na 100 l bakreno-apnene zmesi 12—15 dkg Urania-zelenila, da uničimo obenem jabolčnega zavijača.

Posebno pozornost moramo obravnavati na vrste, ki so občutljive za fusikladij. Take vrste so: štajerski mašancgar, Baumannova reneta, londanski peping, Boikenovo jabolko, zlata parmena, damasonka, grafensteinsko jabolko, rdeči devčnik, muskatna reneta, Oberdickova reneta, kaselska reneta, rdeči železnikar, jesenski kosmač, beli zimski kalvil. Od hrušk: zimska dekenka, napoleonovka, postrvovka, bela jesenka, lesnobarvna maslenka, virguljka, hardenpontovka, mechelnovka itd.

Kakor so se branili leta in leta vinogradniki škropljenja proti peronospori, se najdejo še danes kratkovidni sadjarji, ki pravijo, da je škropljenje sadnega drevja novo nepotrebno zlo in da se to delo baje ne izplača. Po naših domačih in po izkušnjah vseh naprednih sadjarjev tu in inozemstva se pravočasno in pravilno škropljenje pri občutljivih namiznih sadnih sortah v dobrih sadnih letinah tako sijajno izplača, da bi ne smelo biti v bodoče več sadjarja, ki bi tega sredstva ne poznal in uporabljal. Škropljenje sadnega drevja mora postati tudi pri nas redno kulturno delo, kakor je že davno škropljenje vinske trte.

Kot zadnjo mi je omeniti še monilijo (Monilia — pravilneje Sclerotinia fructigena in cinerea).

Tudi monilija je glivična bolezen, ki povzroča gnilobo pri pečkastem, koščičastem in jagodičastem sadju. Monilija napada sadje že na drevesu in jo je prav lahko spoznati. Napadeni (gnili) plodovi so rjave, sivkasto-rjave ali temne barve, ter posuti z rumenkastimi in sivimi blazinastimi zrastki, navadno v pravilnih krogih. Te blazine niso nič drugega nego nebrojno trosje (seme glivice), katero prenaša veter na zdravo sadje in ga tako okuži.

Vsaka še tako majhna rana, povzročena vsled mehaničnih poškodb, os, sršenov, toče, škrlupa itd., nudi trosju dovolj velik vhod, da zamore vzkaliti in sad gniti.

Nekari gnili plodovi jeseni ne odpadejo z drevesa, temveč se posuše in zgubančijo ter prenašajo s tem gnilobo na pridelek prihodnjega leta.

Ker se širi gniloba zadnja leta po naših nasadih z neverjetno brzino, postaja ponekod naravnost katastrofalna, ter pač ni treba povdarjati, da je treba tudi to kvarljivo z največjo doslednostjo in sistematično zatirati. Vse gnilo in nagnito sadje na in pod drevjem je pridno pobirati in zakopavati globoko v zemljo, da ne bo prenašal trosja veter. Plodovi, ki so samo malo nagniti, se dajo še porabiti, ko smo izrezali poprej „gnilobo“. Ko je odpadlo jeseni listje, odstranimo raz drevje vse zgubančene plodove (mumije), porežimo tudi bolne, suhe mladice, na katerih trosje istotako pre-

zimuje ter vse skupaj sežgimo, odnosno zakopljimo v zemljo.

Sedaj pa brez odlašanja na delo, sadno drevje nam bo trud in stroške jeseni stoterno z obrestmi vred povrnilo!

OCENA KNJIG.

Ljubomir Vulović, načelnik mostarskega okrožja, Pot k elektrifikaciji dežele, t. j. pot k blagostanju ljudstva in k cvetenju države. Ta brošura je vredna, da se jo spominjamo, kajti ista načela, isti predpogoji, ki so merodajni za Bosno, imajo enako vrednost tudi v Sloveniji. Seveda smo mi Slovenci v tem oziru že precej daleč naprej, če pregledamo naše električne naprave v Falah, na Završnici, na Savi, na Krki in druge. Tudi v Bosni je dovolj vodne sile, da bi se dalo elektrificirati vsa dežela, manjka tam samo podjetnega duha in ljudi, ki bi se resno oprijeli tega vprašanja. Toda upati je, da se bodo tudi v Bosni dobili ljudje, ki bodo tekom let pripravili pot za rešitev te naloge.

K. Popović. O kukuružu. To knjižico v hrvatskem jeziku je založila Ciril-Methodova knjigarna v Zagrebu in vsebuje na 24. str. kratka navodila o gojenju koruze. Glavna vsebina te knjižice je: Važnost koruze v našem kmet. gospodarstvu; donos na oral in za koliko se da zvišati; kakšno zemljo ljubi koruza; vrste koruze, priprava za setev in setev sama; njeno oskrbovanje, spravljanje itd. To knjižico krasi 20 slik, ki predočujejo vrste koruze, razne stroje za obdelovanje in drugo. Po pisateljevem mnenju bodi cilj vseh onih kmetovalcev, ki se hočejo točno ravnati po v tej knjižici navedenih navodilih, doseči pridelek od 30 stotov koruze na oral. Pri nas v Sloveniji bomo sicer kaj takega težko dosegli, toda stremiti moramo za tem, da kolikor mogoče zvišamo pridelek koruze in si s tem zboljšamo naše gospodarsko stanje. Knjižica je pisana poljudno in lahko razumljivo ter jo toplo priporočamo našim kmetovalcem. Cena ji je 32 K, s poštnino vred 36 K, in se naroči v Cirilo-Methodski knjigarni v Zagrebu, Preradovičev trg šte. 4.

Dve novi knjigi o koruzi. Delegacija proizvajalcev čilskega solitra za Jugoslavijo v Beogradu je izdala knjigo: O uspešnem gnojenju koruze, praktičen pouk na podlagi sedanjega znanja in izkustev, sestavil dr. Milan Z. Vlajina c. Knjiga ima 156 strani in je tiskana v cirilici. Njena vsebina ima vse ono, kar se sploh da o koruzi povedati, in sicer o semenu, njega selekciji, odbiri vrste, o pripravah pred setvijo, o gnojenju, setvi, oskrbovanju rastlin, okopavanju, osipanju z roko in modernimi pripravami in o spravljanju in sušenju koruze. Knjiga ima tudi 15 slik, ki nazorno predočujejo vsebino. Ta knjiga je brezdvomno eno najboljših del, kar jih je izšlo o koruzi v zadnji dobi in jo je toplo priporočati tistim, ki vsaj deloma obvladajo cirilico. Iz nje se bode vsak, ki jo prečita, veliko naučil za umno pridelovanje koruze, ki tvori zelo važno hranljivo rastlino tudi v mnogih delih Slovenije. Da je bila knjiga spisana od naših vzhodnih bratov Srbov, je razumljivo, kajti pri njih je koruza glavni pridelek in rastlina, ki nudi najboljše dohodke za vsako kmetijsko gospodarstvo. Zgoraj navedena delegacija si je nadela zelo hvaležno nalogo izdajati poljudne kmetijske knjige in jih brezplačno deliti med kmetovalce. Tudi to knjigo „O uspešnem gnojenju koruze“ dobi brezplačno vsak kmetovalec, ki pri gorenji delegaciji v Beogradu zaprosi zanjo.

KMET. ŠOLSKI VESTNIK.

Kmetijski tečaj za učitelje. Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo, priredi v času od 24. julija do 2. septembra t. l. šesttedenski kmetijski tečaj za učitelje na kmetijski šoli na Grmu. V ta tečaj se sprejemajo prosilci iz vse Slovenije pod sledečimi pogoji: da imajo najmanj pet let ljudskošolske

učiteljske prakse in usposobljenostni izpit za ljudske šole, 2. da so s kmetije doma, oziroma da so se s kmetijstvom že praktično pečali, 3. da so že po svojem dosedanem delovanju pokazali potrebno zanimanje in dobro voljo za kmetijski pouk, 4. da so iz krajev, kjer je upati, da se najprej ustanove kmetijsko-nadaljevalni tečaji, in 5. da napravijo koncem tečaja izpit o predavani učni tvarini in si pridobe s tem izpričevalo učne usposobljenosti za strokovni pouk na kmetijsko-nadaljevalnih šolah. Prosilci naj poleg tega navedejo (brez prilog) v prošnji tudi vse druge običajne podatke glede starosti, rojstnega kraja, dovršenih študij, dosedanjega službovanja kakortudi glede tega, ali so oženjeni ali ne. V tečaj sprejeti učitelji dobe v zavodu prosto oskrbo, obstoječo iz proste hrane (zajuterk, kosilo in večerjo brez vina) in prosto stanovanje. Stroške potovanja morajo sami nositi. Med tečajem je pouk nepretrgan (brez dopustov) in se imajo tudi nedelje porabiti za poučne izlete. Sprejeti udeležniki se morajo z reverzom zavezati, da se bodo točno udeleževali pouka in ravnali v vsem po odredbah ravnateljstva. Prošnje za sprejem v kmetijski tečaj je vlagati potom šolskega vodstva in brez koleka pri Oddelku za kmetijstvo v Ljubljani, in sicer najkasneje do 10. julija t. l.

Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se prične novo šolsko leto dne 16. septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima predvsem namen, da izobrazuje kmetske sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na lastnem kmetijskem gospodarstvu. Taki imajo pri sprejemu prednost pred vsemi drugimi. Kolekovane, lastno-ročno pisane prošnje (na celo polo in kolek 7 dinarjev) za sprejem je pošiljati ravnateljstvu državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 20. julija t. l.; prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. odpustnica odnosno zadnje šolsko spričevalo, 4. zdravniško spričevalo, 5. spričevalo o npravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, 6. izjava staršev odnosno varuha, s katero se ti zavežejo plačevati stroške šolanja, 7. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na državni ali kak drug stipendij iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem domu v nasprotnem primeru pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpor iz javnih sredstev. — Za sprejem je potrebna starost najmanj dovršenih 16 let ter z dobrim uspehom dovršena najmanj ljudska šola. Sprejemali se bodo torej le pridni, dovolj nadarjeni kmetski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovenščine in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi meščanske ali kaké nižje srednje šole. Ob vstopu v zavod se mladeniči še enkrat preiščejo po zavodovem zdravniku; ako njih zdravstveno stanje ni dovoljno, se odklonijo. Oskrbovalnina znaša do preklica mesečno 200 dinarjev. Plačuje se naprej v dveh enakih obrokih. Sinovom ubožnih posestnikov se morajo dovoliti popolnoma ali do polovice prosta drž. mesta. V tem primeru je treba dopreti prošnjo z uradno potrjenim ubožnim spričevalom. — Absolventi te dvoletne šole uživajo ugodnost po čl. 8. zakona o ustrojstvu vojske, t. j. skrajšano vojaško službovanje po 14 mesecev (dijaški rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Podrobna navodila k vprašanjem glej l. številko.

Vprašanje 79. Še pred 10 leti sem imel dobre pašnike, a sedaj je pričelo rasti na prejšnjih tleh samo resje. Pašnik sedaj ni nič vreden in tudi umetna gnojila nič ne pomagajo. Kaj je temu vzrok in kako se odpomore? (J. Z. v C.)

Odgovor: Ostanki odmrlih rastlin, zlasti korenine v zemlji, pod vplivom zraka razpadejo in delajo rodovitno sprsteno. Če pa v zemljo iz kateregakoli vzroka ne more dovolj

zraka, pa vsi ti rastlinski ostanki naredo sirovo sprštenino, nasičeno z različnimi spršteninskimi kislinami, ki zadržujejo pravilno razkrajanje sprštenine; iz rastlinskih ostankov se naredi klobučevini podobna vrhnja plast, ki ne pusti rasti zlahtnim rastlinam, in namesto njih prično rasti mah, lišaji in resje. V takem primeru seveda nobeno gnojenje ne pomaga. Taka tla se popravijo in zopet za zlahtne rastline rodovitne naredo, da se zemlja zadostno prezračuje in se škodljive spršteninske kisline otope. S temeljitim branjem z brano, ki ima ostre zobe, ki segajo dovolj globoko v zemljo, se more pašnik ali travnik prezračevati. To delo se mora vsako leto zgodaj spomladi vršiti. Spršteninske kisline se pa otope z apnom, ki se ga jeseni raztrosi kakih 10 do 12 q na hektar. Ob takem ravnanju bo pozneje tudi gnojenje pomagalo. Zlasti je treba skrbeti za dovolj dušika, ki ga damo pašniku ali travniku v obliki hlevskega gnoja, ali še bolje v obliki gnojnice. Če iz kakega vzroka ni mogoče gnojiti s hlevskim gnojem ali z gnojnico, potem seveda moramo seči po kakem umetnem dušičnatem gnojilu, bodisi da vzamemo čilski soliter ali amonijev sulfat. Samoočebni je pa umevno, da moramo gnojiti tudi s fosforovo kislino in s kalijem.

Vprašanje 80. S čim bi uničil uši na fižolu, ki so se pojavile v taki množini, da prete vsega uničiti? (P. P. v Z.)

Odgovor: Uši na fižolu so listne uši in so sorodne onim, ki se nahajajo na sadnem drevju in na mnogih drugih rastlinah. Najboljše sredstvo, listne uši zatreti, je tobakova voda, ki vsako uš umori, ki jo zmoči. Pri Kmetijski družbi dobite tobačni izvleček, in ena velika žlica tega izvlečka na liter vode, dobro pomešana, da prav izvrstno tobačno vođo za pokončevanje listnih uši. S kako primerno brizgalnico se vse listne uši, ki se navadno na kupih skupaj drže, dobro zmočijo. Zlasti je gledati na mesta pod listi, kjer se listne uši najraje drže.

Vprašanje 81. Ko pokladam molznim kravam seno in poleg nje še močna krmila, jim vsekako dam več hranilnih snovi, kakor jih krave dobe z zeleno klajo ali na paši, a navzlic temu pri suhem krmiljenju in pri zadostnem napajanju krave nikdar tako dobro ne molzejo, kakor pri sveži krmi ali če se pasejo. Zakaj sveža zelena klaja tako močno pospešuje dobro mlečnost? (J. L. v O.)

Odgovor: Pri tvorjenju mleka ima veliko vlogo voda, ni pa vseeno, na kakšen način žival vodo uživa. Tista voda, ki jo žival pije, učinkuje v živalskem telesu vse drugače, kakor pa tista, ki je v krmilih fino razdeljena. Dočim žival s suhimi krmili dobi le nezadostno množino vode vase in se torej mora še posebej napajati, dobi krava z zeleno klajo vase krmo, polno vode, ki je po rastlinskih celicah fino razdeljena, in ta voda ne gre tako hitro skoz mehur v obliki scalnice od živali, ampak izpremenj presnovljeno hrano po daljših potih po vsem životu, in zlasti je veliko pride v mlečne žleze, kjer pomaga tvoriti večje množine mleka. Odtod prihaja, da voda v rastlinskih celicah (vegetacijska voda) vedno pospešuje mlečnost, in odtod tudi prihaja velika važnost pokladanja sočnih krmil pozimi, ki imajo v sebi vegetacijsko vodo. Če hočemo imeti tudi pozimi veliko mleka, potem nikakor ne moremo izhajati brez sočnih krmil, kakor so korenje, pesa, repa itd. Naši ljudje še veliko premalo poznajo veliko važnost zimskega pokladanja pese in zato te prekornostne rastline še veliko premalo pridelujejo. V tem pogledu je tudi naša strniščna repa velevažna; bodimo veseli, da jo naše podnebje dopušča pridelovati. Vendar nam je pri pokladanju strniščne repe biti previdnim, kajti ob velikih množinah te repe dobi mleko slab okus in istotako presno maslo, ki ga delamo iz takega mleka.

Vprašanje 82. Kdaj in kako je škropiti krompir proti krompirjevi bolezni, ker nekateri trdijo, da je tako škropljenje krompirja z modro galico prav uspešno, drugi so pa dobili izkušnjo, da se je navzlic škropljenju ves krompir posušil? (L. U. v I.)

Odgovor: Krompirjevo bolezen povzroča neka gliva, ki se naseli spomlad, kadar je že zelo gorko in zlasti, če je vlaž-

no vreme, na spodnji strani krompirjevega listja in tudi na steblih ter potem zraste skoz listje, kjer naredi suhe, rjave pege, ki so čimdalje večje. Slednjic je ves list bolan, se posuši in odpade in tudi stebela postanejo črna, ter ovenejo in tako se vsa krompirjeva rastlina prezgodaj posuši in gomolje pod zemljo se ne more debeleti in ne more zoreti. Gliva pa pride tudi na gomolje, zato potem krompir v shrambi gnije. S takim napačnim semenskim krompirjem pride gliva prihodnje leto zopet na njivo. Niso pa vse krompirjeve vrste tej bolezni enako podvržene, zato je saditi take vrste krompirja, ki manj ali nič ne bolehaajo za krompirjevo boleznijo. Čim starejša je kaka krompirjeva vrsta, tem bolj je oslabiljena in boleznim podvržena, zato je vedno skrbeti za nove, dobre vrste in je sploh semenski krompir redno menjavati. Proti krompirjevi bolezni je razmeroma prav dobro sredstvo škropljenje z mešanico modre galice in apna z vodo. Vsake tehi snovi se vzame kak poldrug kilogram na 100 litrov vode. Škropljenje je pa le tedaj uspešno, če se pravočasno, to je dovolj zvrši, dokler ni gliva še skozi prerasla listja. Škropiti po vrhu lista, malo ali nič ne izda, ampak poškropiti je spodnje strani listja in istotako seveda tudi stebela. Prvič je škropiti krompir, ko je za dobro ped visok in se je prvič osipal, drugič pa kake tri do štiri tedne pozneje. Kdor ima bolan krompir, ki ga prepozno škropi in le po gornji strani listja, tisti s škropljenjem ne bo imel uspeha, in če se krompirjevo listje posuši, ni vzrok škropljenje, ampak bolezen, ki se je prepozno in napačno zatirala.

KMETIJSKE NOVICE.

II. Ljubljanski vzorčni velesejem od 2.—11. septembra 1922.

Svojo udeležbo je priglasilo že mnogo svetovnoznanih tvrdk: posebno strojne velevornice, domače in tuje, bodo zastopane v častnem številu; njihovi vsakovrstni stroji, ki bodo vse čas v pogonu, bodo oživljali sejmišče. Zelo bogato bo zastopana tudi usnjarska, lesna in kemična industrija z najboljšimi svojimi izdelki. Preskrbljeno bo letos tudi sicer za vse potrebe udeležencev. Ker se je lani opažalo pomanjkanje gorkih jedil na sejmišču, bo letos uprava velesajma postavila velesajmsko restavraco, kjer se bodo po zmernih cenah dobila tudi gorka okrepčila, od preprostih do najfinejših. — Velesajmski „Vestnik“ je zbudil splošno zanimanje in je povpraševanje po njem tako veliko, da je prva številka navzlic visoki nakladi izšla že v drugi izdaji. Koncem meseca izide druga številka, ki bo po svoji vsebini še zanimivejša in pestrejša od prve. Inerati v „Vestniku“ imajo velik uspeh in priporočamo tvrdkam, da se poslužijo te ugodne reklamne prilike. — Z razdeljevanjem prostorov se je deloma že začelo, zato naj vsi zamudniki čimpreje pošljejo svoje prijavnice Uradu Ljubljanskega vzorčnega velesajma v Ljubljani, Gosposvetska cesta, telefon interurban 140.

Barjanski kmetijski fantje so napravili v binkoštnih praznikih pod vodstvom T. Grčarja, šolskega voditelja na Barju, kmetijsko-poučni izlet na kmetijsko šolo na Grm pri Novem mestu. Čeravno na praznik, ko ima vsak človek rad mir, sta nam ravnatelj kmetijske šole, gospod kmetijski svetnik B. Skalic, in strokovni učitelj gospod F. Malasek, več ur razkazovala prav vse zanimivost tega zavoda. Ogleдали smo si učilnice, učila ter razen vinogradov prav vse panoge kmetijstva. S poljudnim razjasnjevanjem sta nas navduševala za lep, častni kmetijski stan. Brezplačno kosilo ter kozarec „dolenjca“ nam je posebno dobro prijalo po 72 km dolgi vožnji s kolesi. Odnegli smo z Grma najlepše spomine in si zapisali v srca lepe nauke. Omenjenima gospodoma najlepša in pristrčna zahvala! — Obiskali smo pa tudi lepo šentrupertsko dolino s krasnimi griči, prepreženimi z vinsko trto. Šolski ravnatelj v Št. Rupertu, gospod N. Lunaček, nam je razkazal šolski vrt ter moderno urejeni čebelnjak. S praktičnim in teoretičnim predavanjem o čebelarstvu nas je tako navdušil, da smo vsi sklenili

oprijeti se čebelarstva. Tudi njemu najlepša hvala! — Taki kmetijski izleti v prostem času so posebno važnega pomena, in sicer za: 1. spoznavanje krajev in običajev; 2. spoznavanje zemlje in različno obdelavo; 3. trpljenje kmetovo po raznih krajih z ozirom na kakovost in lego zemlje; 4. spoznavanje raznih kulturnih rastlin; 5. medsebojno spoznavanje kmetovalcev, njih težnje ter krepitev samozavesti; 6. ljubezen in spoštovanje do onih, ki žive in delajo za povzdigo kmetijskega stanu.

Izletnik.

URADNE VESTI.

ZAPISNIK SEJE

glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo v sredo, dne 14. junija 1922.

Seji predseduje družbeni predsednik gospod Gustav Pirc; navzoči so g. podpredsednik Pipan ter odborniki gg.: Ažman, Bajuk, Brenčič, Černe Franc, Černe Josip, Hočevnar Josip, Kotnik, Košar, Meden, Pavlin, Steblovnik, Štrumbelj, Vrečko in družbeni tajnik inž. Lah. — Pokrajinsko upravo za Slovenijo, oddelek za kmetijstvo, je zastopal kmetijski svetnik g. Viljem Rohrmann. — Svojo odsotnost so opravili gg.: Černagoj, Jarc, Skalicky in dr. Verstovšek.

Družbeni predsednik ugotovi sklepčnost in otvori sejo ter se pred pričetkom dnevnega reda spominja v primernem nagovoru poroke Njegovega Veličanstva našega kralja Aleksandra I. z rumunsko kraljico Marijo. Vsi navzoči odborniki se v znak udanosti dvignejo s sedežev ter soglasno pritrjujejo predsednikovim besedam. — Dalje snatra družbeni predsednik za dolžnost družbe, spominjati se stoletnice rojstva botanika in biologa priorja avguštinskega samostana v Brnu Gregorja Mendla, ki je postavil temelj nauku o podedovanju, kateri nauk se je v zadnjih dvajsetih letih po drugih učenjakih tako izpopolnil, da tvori danes podlago umni vzgoji rastlin in vzreji domačih živali. Mendl ima izredne zasluge za umno kmetijstvo in je torej umestno, če se njegove stoletnice rojstva spominja tudi Kmetijska družba, ki bo morala v bodočnosti nauk o podedovanju po možnosti popularizirati med našimi kmetovalci.

Glavni odbor vzame na znanje prečitani zapisnik zadnje odborove seje in družbeni tajnik pa poroča o izvršitvi sklepov te seje.

Iz predsednikovega poročila je poseti, da je od zadnje seje sem naknadno plačalo preko 2000 udov svojo udnino, da bo letos primanjkljaj pri izdajanju „Kmetovalca“ vsled podražnja papirja in tiskovnih stroškov znašal preko 300.000 K in da je zato vsestransko varčevanje neizogibno. Predsednik v svojem poročilu poda sliko o gmatnem stanju družbe, povdari, da je zvišanje udnine za l. 1923. na zadostno višino nekaj neizogibnega, če naj se napravi red pri družbenem delovanju. Predsednik izrecno odklanja vsako odgovornost, če se z dovoljvanjem podpor, za katere ni nikakega pokritja, družbeno premoženje krči. Glasom predsednikovega poročila je družba dosegla polovično znižanje svojega dolga pri dobavi sladkorja s Češkega l. 1919. in to vsled intervencije našega poslanika v Pragi. — Predsednik poroča, da bo vsled letošnje slabe letine sena, morda kazalo vpeljati kako pomožno akcijo, če se bodo dale velike težkoče pri tem premagati, čemur glavni odbor pritrudi. — Za kraje v Sloveniji, ki nimajo dovolj živil, je osrednja vlada v Beogradu dovolila za nakup turščice 2.000.000 dinarjev, ki se ima revnejšim slojem oddajati po znižani ceni. Oddaja te turščice je poverjena Oddelku za socialno politiko, ki se bo oiral na predloge okrajnih glavarstev. Predsednik poda sliko o ceni modre galice na svetovnem trgu ter prosi pooblaščenca glavnega odbora, takoj skleniti nakup modre galice, ker ce: i bakru iz Amerike neprestano in močno rase, a

v Evropi ni danes nikakih zalog bakra več. Glavni odbor tozadevnim izvajanjem predsednika pritrudi.

Dodatno k temu pojasni predsednik na neko tozadevno vprašanje, da je vlada v Beogradu letos naročila izdelati nekaj modre galice v kemijski tvornici „Danica“ v Koprivnici, in sicer iz bakra srbskega rudokopa v Boru. Kakor je pa on poučen, tvornica ni dobila pravočasno dovolj bakra, vsled česar je trpela precejšnjo škodo, ker je morala svojo obveznost kriti z nakupom dražje galice iz ameriškega bakra. Rudokop v Boru je namreč last neke belgijske družbe, ter so ga Nemci in Avstrijci na svojem umiku porušili. Belgijska družba je vsled tega menda dobila iz reparacijskega fonda od Nemčije 9 milijonov frankov, a namesto, da bi s to odškodnino rudokop v Boru hitro popravila, jo je rajše doma v Belgiji za svoja ondotna porušena podjetja porabila.

Družbeni tajnik na to poroča o družbenem delovanju od zadnje odborove seje sem in o uspehih, ki so se dosegli. Prošnja za podporo za nakup močnih krmil je bila odbita. Dosegla se je pa podpora 5000 Din. za gospodinsko šolo in 18.000 Din. za prireditve vinskega sejma v Ljubljani. Družba je primerno sprejela in pogostila gojence kmetijske šole v Križevcih, ki so posetili Slovenijo, da se s tem oddolži gostoljubnemu sprejemu naše gospodinske šole v Križevcih v minulem letu. Na prošnjo bosanske vlade je družba skušala za kmetske sinove iz Bosne, ki bi se naj v Sloveniji v kmetijstvu praktično izobrazili, priskrbeti nekaj mest na tukajšnjih kmetskih posestvih. Ta poskus se ni obnesel, ker ni bilo dovolj Bosancev, ki bi bili pripravljeni priti v Slovenijo v kmetijsko prakso. Tudi tej slična češka akcija za letos ni uspela. Da pomore naši živinoreji, je družba naprosila kmetijsko ministrstvo, da začasno prepove klanje plemenskih bikov; pospeševanje rastlinarstva pa podpira s tem, da je uvedla gnojilne poskuse k ajai, v katere namen bo brezplačno dodelila umetna gnojila. Sadjarstvo je družba podpirala z udeležbo na sadjarski anketi v Št. Jurju ob južni železnici in nadalje s tem, da je na podlagi sklepov te ankete na merodajna mesta vložila prošnje za olajšanje in povenitev prevoza in izvoza našega sadja, katerega obeta biti letos obilno. Ker se v zadnji dobi množe novi živinski in kramarski sejmi, ki so dovoljeni v preveliki meri, le v škodo našemu kmetijstvu, je družba sestavila primerno spomenico in jo poslala na merodajna mesta. Zavzela je tudi stališče proti nameravani združitvi oddelkov za vinarstvo in sadjarstvo in proti podreditvi oddelka za živinorejo pod veterinarski oddelek v kmetijskem ministrstvu. Zahtevala je tudi skrajšanje dobavnih rokov za blagovni promet, ki jih je železniško ministrstvo določilo v zadnjem času.

Po nadaljnjih vprašanih gg. odbornikov in na to podanih pojasnilih se poročilo tajništva odobri.

Občni zbor Kmetijske družbe za l. 1922. se bo sklical v sredo, 8. novembra t. l. O tem je potom „Kmetovalca“ takoj obvestiti ude in pozvati podružnice, ki še niso izvolile delegatov, da to pravočasno store.

Udnino za l. 1923. bo sicer določil družbeni občni zbor, toda glavni odbor je mnenja, da bo ta morala znašati najmanj 20 dinarjev ali 80 kron, da bo mogla družba kriti stroške za izdajanje „Kmetovalca“. Na to je že sedaj potom „Kmetovalca“ opozoriti ude.

Viničarski red je prepustiti Štajercem, da ga temeljito predelajo in potem predlože Kmetijski družbi v izjavo.

Glede podružnice Vuzmetinci, ki se je razdelila v dve novi, Sv. Miklavž in Sv. Boljenk, sklene glavni odbor končno ureditev.

G. predsednik poda nekaj splošnih smernic, v katerih se vprašanje pospeševanja rastlinarstva in živinoreje mora reševati, in sicer:

1. Moderno obdelovanje zemlje; 2. skrb za večji donos zemlje z obdelovanjem, z gnojenjem s humoznimi gnojili in z

rudninskimi gnojili; 3. dvignjenje rastlinske produkcije s pridelovanjem krme in okopavin, z odbiro semena in s selekcijo trt in drugih rastlin; 4. dvignjenje živalske produkcije; 5. populariziranje nauka o podedovanju, na katerem slonita rastlinarstvo in živinoreja. V to svrhu mora družba najti pota in sredstva ter v tem zmislu tudi delovati, in sicer mora 1. vzbuditi pri podružnicah zmisel za to delo; 2. razširjevati te nauke potom „Kmetovalca“; 3. isto vršiti potom potnih predavanj; 4. ustanavljati mladinske klube; 5. izdajati poljudne knjige in spise; 6. poživeti oziroma obnoviti mlekarstvo; 7. delovati za povzdigo pašništva in planšarstva ter za nastanitev stalnega planinskega instruktora.

Glavni odbor vzame ta program na znanje.

Glavni odbor dovoli tajniku Lahu in adjunktju Prijatelju potreben dopust v svrhu obiska kmetijske razstave v Norimberku in podeli obema v delno kritje stroškov primerno podporo.

Na višji šolski svet je vložiti primeren protest proti preložitvi počitnic na ljudskih šolah po deželi na poletne mesece, ker je to v škodo kmetijstva. G. Vrečko pojasni stališče kmetovalcev v tem vprašanju.

G. Ažman predlaga, naj družba skuša doseči prepoved uvoza sira in mlečnih izdelkov iz inozemstva ali vsaj omejitev z visoko carino, da se s tem podpira domače sirastvo.

G. Košar: Družba naj pri delegaciji ministrstva za finance v Ljubljani vložiti ugovor proti izterjevanju osebne dohodnine za l. 1922., ki se vrši, še preden so izvoljene cenilne komisije odločevale o višini predpisanega davka.

G. Košar interpelira glede pasjega kontumaca v nekaterih okrajih na bivšem Štajerskem ter dobi primerna pojasnila od g. vladnega svetnika Pavlina.

G. Bajuk želi, da Kmetijska družba zahteva pojasnila glede najema vinograda in njive, ki je last kmetijske podružnice v Metliki, ker se čuti podružnica po tej pogodbi oškodovana.

Glavni odbor dovoli obema Konjerejskima odsekoma za letošnje premovanje konj, če se bo sploh vršilo, po 400 K prispevka.

Sprejem novih udov. Od zadnje odborove seje priplašene nove ude sprejme glavni odbor.

Ob polšestih zaključil g. predsednik odborovo sejo.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnštva, da pravočasno pošljejo vabila in spored občnim zborom Kmetijske družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa. Vabila je poslati najmanj 10 dni pred izidom „Kmetovalca“.

Za volitev podružničnih zastopnikov za družbeni občni zbor je merodajen § 31., točka 6., po kateri se število udov, ki je merodajno za volitev zastopnikov, ravna po številu onih podružničnih udov, ki so svojo udnino plačali do 31. marca tistega leta, ko je družbeni občni zbor sklican. Če se pa družbeni občni zbor skliče pred 31. marcem, tedaj je merodajno število udov, ki so plačali svojo udnino do dneva, ko se je ta občni zbor sklical. Volitev delegatov pri tistih podružnicah, pri katerih niso še vsi ude plačali udnine do podružničnega zbora, ki se vrši pred 31. marcem, je torej brez pomena.

Adlešiči ob Kolpi, v nedeljo, 16. julija 1922. ob enajstih dopoldne v šoli;

Jesenice na Gorenjskem, v soboto, 15. julija 1922. ob štirih popoldne v gostilni g. Lovro Humra;

Mala Nedelja, v nedeljo, 23. julija 1922 po rani sv. maši v šoli;

Srednja vas v Bohinju, v nedeljo, 16. julija 1922. ob treh popoldne pri načelniku g. Martinu Zupancu;

Sv. Trojica v Haložah, v nedeljo, 23. julija 1922. ob poldevetih dopoldne v hiši g. Jakoba Beline pri Sv. Trojici;

Škofja Loka, v nedeljo, 16. julija 1922. ob desetih dopoldne v šoli v Škofji Loki;

Trbovlje, v nedeljo, 16. julija 1922. ob treh popoldne v ljudski šoli v Trbovljah;

Tržič, v nedeljo, 16. julija 1922. po jutranji sv. maši ob devetih v šoli.

Predavanja se vrše pri sledečih podružnicah.

Trbovlje, v nedeljo, 16. julija 1922.

RAZGLAS

o sprejemu gojenk v Kmetijsko-gospodinsko šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

Z 2. oktobrom 1922 se odpre enindvajseti tečaj Gospodinske šole, ki bo trajal 11 mesecev.

Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom uč. gg. sester iz rega sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marjanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisa in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se vežbajo v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse 1500.— kron. Pouk sam je brezplačen. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj po možnosti naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in dve prevleki za blazine, 4 brisače, 4 servijete in jedilni pribor (žlica, vilice, nož). Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinsko šolo, morajo:

1. dovršiti 16. leto;
2. znati čitati, pisati in računati (zadnje šolsko izpričevalo);
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih doseganji glavni poklic;
5. predložiti posestni list, potrjen po davčni oblasti;
6. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja;
7. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastno-ročno pisane, nekolekovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo

vsaj do 15. julija 1922.

Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Pri sprejemu deklet v Gospodinsko šolo se bo oziralo po možnosti na prošilke iz vseh slovenskih pokrajin, opomniti pa je, da je število gojenk posebno z ozirom na namen Gospodinske šole same le omejeno.

V Ljubljani, 12. junija 1922.

Ravnateljstvo Kmetijsko-gospodinske šole Kmetijske družbe za Slovenijo.

Ravnatelj: inž. R. Lah l. r.

Uradno glasilo Samostojnega konjerejskega odseka Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

Uredniška priloga 12. štev. „Kmetovalca“ 1. 1922.

Konjerejčeva opravila.

Ves razvoj konja in njegova poznejša vrednost je odvisna od pravilne vzreje in pravilnega oskrbovanja plemenskih in med temi posebno mladih konj. Oskrbovanje konj je pa različno z ozirom na konjevo starost, dalje z ozirom na stanje konja in pa tudi z ozirom na letni čas; posebno pri vzrejevanju mladih konj ima konjerejec v posameznih letnih časih tudi različna opravila pri oskrbovanju svojih živali. Vsled tega mislimo, da bo gotovo koristno, ako bo prinašal „Konjerejec“ navodila, ki bodo opozarjala konjerejca na dela, ki so ravno za isto dobo najbolj potrebna za pravilno odgojevanje in držanje konj.

Doječa kobila in sesajoče žrebe.

Sedaj smo v času, ko so najbrže že povsod kobile žrebetile in v katerem je glavna konjerejčeva skrb: ohranitev in zdravje doječe kobile ter zdravje in razvoj sesajočega žrebeta. Predvsem je potrebno, da daje kobila v tem času dobro mleko in v zadostni množini, da preživi svoje žrebe, ki živi vsaj v prvih tednih edino od materinega mleka. Navadno ima kobila že dovolj mleka, ako se ji poklada dobro seno in oves; ako to ne zadostuje, se ji daje vrhutega še kuhavina iz lanenega semena, zdrobljen oves ali ječmen in z vodo poškopljeni rženi otrobi. Rži same se pa ne sme dajati, vsaj v večji množini ne, ker rž napravlja rada napenjanje in dela kobilino mleko driskavo. Mnogi priporočajo tudi, da naj se kobili, ki daje malo mleka, odrgne večkrat vime z žganjem.

Prvih 14 dni po žrebetenju naj ostane kobila v hlevu in naj nič ne dela, šele pozneje naj se jo prične uporabljati polagoma za lažja dela. Žrebe naj bo vedno v njeni bližini, to pa že zaradi tega, da lahko sesa, kadar se mu poljubi; žrebe, katerega se dalj časa ne pusti k materi, postane zelo lačno in se na to prav rado presesa; presesanje pa povzroči največkrat žrebetov pogin. — Ako je kobila utrujena in upehana, se ne sme pustiti žrebeta takoj k nji, ampak se mora nekoliko počakati, da se umiri. Posebno pa moramo paziti, da se kobila ne prehladi, ne prestraši in ne razburi, ker mleko od takih kobil napravlja prav rado drisko, ki je za žrebe vedno nevarna in ga gotovo ovira v rasti in razvoju, če mu že večje škode ne napravi. Paziti moramo tudi na to, da žrebe vime dobro izsesa; ako žrebe tega ne stori, se mora vime izmolsti, da se mleko ne zasiri in ne nastane vnetje vimena, ki je pri kobili vedno zelo nevarno in potrebuje večče živinozdravniške pomoči za ozdravljenje.

Vzreja žrebeta brez matere.

Težko je vzrediti žrebe, kateremu je poginila mati; v takem primeru je seveda najbolje, ako je pri rokah kobila, ki je izgubila svoje lastno žrebe in kateri damo kratkoma tuje žrebe v dojenje. Ker pa take kobile največkrat ni dobiti v bližini, se mora poskusiti ohraniti žrebe pri življenju in vzrediti na umeten način. Takemu žrebetu se daje piti v primerni posodi gorko kravje mleko, kateremu je pa dodati eno četrtino vode, nekoliko sladkorja in če mogoče, tudi par jajc; tako pijačo je dajati na vsaki dve uri, vendar pa vsakokrat le prav malo, ker sicer bi

dobilo žrebe prav gotovo nevarno drisko in kôliko. Po preteku 3 tednov se pa da namesto te pijače po 6 litrov posnetega mleka in po $\frac{1}{2}$ litra kuhavine lanenega semena na dan.

Navadimo žrebeta na trdo krmo.

Zdravo žrebe poskuša in pričinja prav kmalu jesti krmo, ki se poklada kobili, in to je za žrebe dobro. Tak pohlep po trši krmi podpiramo še sami, in sicer s tem, da ponudimo žrebetu v roki malo najboljšega sena in zdrobljenega ovs. Še bolje je, če napravimo nizko koritce, v katero polagamo za tako žrebe primerno krmo. Nikdar pa ne smemo trpeti, da bi se žrebe spenjalo in stegovalo za krmo v visoke jasli ali pa celo v gare, ker bi vsled takega spenjanja dobilo žrebe sedlast, pošinjen hrbet. Čim preje se navadi žrebe na oves, tem bolje je to za rast in za trdoto kosti in tem manj se slabi kobilo. Konjerejec mora misliti že zgodaj na to, v kakšen namen namerava svojega mladega konja vzrediti in za dosego svojega namena mora izbrati in določiti primerno krmo, na katero se žrebe polagoma privadi. Tukaj si je potreba predvsem zapomniti, da beljakovinasta krma, t. j. zrnje, otrobi, deteljno in travniško seno, pomaga konju v visokost, malobeljakovinasta krma, t. j. razno korenstvo, slama, zelena krma pa žene bolj v širjavo in napravlja kratke noge. V splošnem je potrebna pri vzreji težkih, vprežnih konj bolj malobeljakovinasta krma, ta pa v veliki množini; ti konji tudi ne potrebujejo posebno veliko gibanja in tudi ne preveč svetlobe v hlevu. Za vzrejo polnokrvnih, jahalnih, dirkalnih konj in takih za hitro vožnjo v vozu in ekvipaži je potrebna predvsem izdatna beljakovinasta krma, mnogo svetlobe v hlevu in mnogo gibanja.

Kakšen naj bo konjski hlev?

Velikega pomena za vzrejo žrebet je dober hlev; hlev ne sme biti ne premrzl, pa tudi ne pregork; srednja toplota v hlevu naj bo 12° R., le kadar so novorojena žrebeta v njem, naj bo gorkota nekoliko višja. V mrzlem hlevu dobi žrebe gosto in štrlečo dlako, v pregorkem hlevu se pa živali mnogo potè, se pomehkužijo in vsled tega prehlade, kadar pridejo na mrzel zrak. Hlev naj se pridno zračni, vendar pa le takrat, kadar ni v njem kobile in žrebeta. Da se pa žrebe v hlevu samem ne prehladi, poskrbimo s tem, da mu pridno nastiljamo in mu pripravimo s tem vedno toplo in suho ležišče.

Menjava dlake pri žrebetu.

V osmem tednu svoje starosti, včasih malo preje, včasih tudi malo pozneje, menjajo žrebeta dlako. Namesto prve, mehke in kravžaste dlake, ki so jo prinesli na svet, dobijo tršo dlako. Ta menjava dlake povzroča srbečico in dostikrat dobijo žrebeta v tem času uši. To menjavo dlake naj pospeši konjerejec s tem, da vsak dan pridno čisti žrebe s ščetko in tako sproti odstranjuje izpadlo dlako. Ako se pojavijo uši, se jih mora takoj zatreti. Uši se zatro lahko s pomočjo tobačnega izvlečka, in sicer na ta način, kakor je to razloženo v 10. številki letošnjega „Kmetovalca“ v članku „Tobačni izvleček“ ali pa tudi na ta način, da se vzame za dobro žlico peter-

šiljevega semena in se ga skuha v $\frac{1}{2}$ litru vode, ter spira s to kuhavino večkrat žrebe. Vsekakor naj se pa čisti ušivo žrebe izven hleva, da ne padajo odstranjene uši v hlevsko steljo, s katere bi prešle zopet na žival.

Žrebe se mora gibati na prostem.

Žrebe potrebuje mnogo gibanja na pašniku ali pa na drugem primernem prostoru. Z gibanjem se utrdi žrebetu telo in zdravje, razširijo se mu prsa, predvsem se mu pa razvijajo pravilno noge, od katerih je itak odvisna skoro vsa vrednost konja. Glavna skrb konjerečeva mora biti, da dobi žrebe že zgodaj čvrste noge, pravilno hojo ter pravilna, zdrava in trdna kopita. V mladosti je mogoče pri konju odstraniti marsikatero nepravilnost pri hoji, posebno pa je mogoče popraviti marsikako nepravilnost in pogreške na kopitu z umnim negovanjem mladega kopita. Dobro navodilo, kako naj se negujejo taka kopita, dobijo konjereci v Tepinovi knjigi „Podkovstvo“ v XIII. poglavju: „Negovanje in snaženje kopit“.*

Do kdaj pustimo žrebe sesati?

Kobilino mleko je glavna žrebičkova hrana v prvih mesecih; čim dalje je žrebe pri vimenu, tem boljše je to za njegovo zdravje in njegov razvoj. Pri nas pustimo sesati po 3 mesece in to zadostuje za navadne konje; žrebeta pa, ki jih hočemo odrediti za plemo, moramo pustiti sesati 5—6 mesecev. Ravno tako naj sesajo slabotna in bolehnata žrebeta dalje časa, ker za take živali je ravno materno mleko najboljšo krepilo in zdravilo. Ako je kobila zopet breja, pa moramo čas dojenja primerno skrajšati, ker dveh živali ne more kobila predolgo rediti.

Kako odstavimo žrebe?

Važna doba za žrebe je čas, ko se ga odstavi. V velikih kobilarnah se zvrši odstavljanje kratkoma tako, da se naenkrat loči žrebe od kobile in oddalji kolikor mogoče daleč drug od drugega. Pri domači konjereji pa to ne gre in žrebeta moramo odstavljati lepo polagoma, ako nočemo imeti neljubih posledic. Predvsem se mora privaditi žrebe polagoma na trdo krmo tako, kakor je bilo zgoraj povedano. Travo jesti se navadi žrebe na paši, seno in oves pa v hlevu; spočetka se daje te krme le malo, potem pa vedno več in več in vsled tega potrebuje žrebe vedno manj in manj mleka. Tudi ločitev kobile od žrebeta naj se pripravlja počasi; žrebe naj se prične voditi h kobilam redkeje; v pričetku le po trikrat na dan, pozneje le po dvakrat i. t. d.; nekateri puščajo tako žrebe le ponoči pri kobilam, podnevi pa sploh ne. Naposled je pa vseeno kako si to gospodar uredi in glavno je le, da se prehod od mleka k trdi krmi vrši kolikor mogoče polagoma in ne naenkrat in pa, da se ne izvrši ločitev kobile od žrebeta mahoma, temveč polagoma s tem, da se vedno redkeje vidita, preden se naposled popolnoma ločita. Tudi vodo piti se žrebe kmalu navadi, ako se postavi pred njega večkrat posoda s čisto vodo; iz radovednosti se bo pričelo najpopreje igrati z vodo, kmalu jo bo pa začelo tudi piti. Ako se žrebe tako polagoma odstavlja, izgubi kobila ravno tako polagoma mleko; pospeši se pa usahnjenje mleka, s tem, da se kobilo nekaj dni krmi pičleje in se ji odtegne močna krma. **Č.**

* Ta knjižica se dobi pri Kmetijski družbi in stane s poštnino vred 45 Din.

Porezovanje kopita.

(Konec.)

Ko je nosilni rob zadostno poščipan, tedaj ostri vnanji rob s strugačo za toliko popilimo in ogladimo, kolikor ga je treba z nožem porezati, da bo popolnoma raven. Namen tega piljenja je, odstraniti vnanjo roženo plast, ki je najtrša in se težko porezuje, ter dati kopitu kolikor mogoče pravilno obliko. Vendar se je tudi pri tem opravilu držati mere: čimbolj strme stene ima kopito, tem manj smemo piliti. Pa tudi pri zelo položnih, posebno ploščnatih kopitih je prehudo piljenje škodljivo, ker preveč stanjša že itak slabo steno. Sprednja kopita postavljamo pri tem delu na kozo; zadnja naslonimo ob stegno.

Tako poščipan in opiljen nosilni rob pa še ni popolnoma raven, zato ga moramo še porezati s kovalnim nožem. Na prstnem delu počenši, porezujemo — nož čisto vodoravno držeč — nosilni rob kakor z obličem, dokler ni popolnoma raven. Je li nosilni rob raven ali ne, se prepričamo, če kopito, s prstno steno naravnost navzdol obrnjeno, pregledamo. Kadar je nosilni rob raven in bela črta z vnanjim robom očiščenega podplata v isti ravnini, tedaj je kopito zadostno porezano. Če podplat ni zadostno očiščen, t. j. če je znotraj bele črte še količkaj prhljivega roga, tedaj je nosilni rob še premalo porezan.

Ob petnih stenah puščamo kotne zagvozde v isti višini z nosilnim robom. Nosilni rob kotnih zagvozdv porežemo enakomerno s podplatom, nikakor pa ne smemo porezati one ploskve kotnih zagvozdv, ki omejuje na zunaj stranski strelni jamici. Posebno škodljivo za kopito pa je, če prerezemo zvezo zadnjega dela petnih sten s strelom.

Strelo moramo predvsem z nožem očistiti in odstraniti ž njega ves prhljiv in razpadel rog. Preveliko strelo moramo toliko porezati, da se po svoji razsežnosti prilaga velikosti kopita, kajti tudi prevelika strela je za kopito neprimerna, če ne naravnost uporabi konja škodljiva. Če je strela mehka, tedaj se rog, kolikor ga je preveč, sicer sam odloči, visi pa kot cunje ob sicer zdravi strelji, tako da ga je prav težko odstraniti in strelo očistiti. V gubah in razpokah se nabira nesnaga, ki povzroča in pospešuje strelno gnilobo. Če je pa strela čezmerno velika in trda, tedaj občuti žival vselej, kadar stopi na trda tla, bolečine. Strelo porezujemo ali s kovalnim nožem, ali pa z žlebičarjem. Če jo porezujemo s kovalnim nožem, ga moramo, kadar snažimo stranski strelni jamici, postaviti kolikor mogoče na rob, da iztrebimo iz dna vsa nesnaga in prhljivi rog. Paziti pa moramo, da ne prerezemo zveze petne stene s strelom. Ko je kopito tako porezano in očiščeno, nosilni rob še enkrat s strugačo ogladimo, podplat z žlebičarjem kolikor mogoče gladko poravnamo in odstranimo morebitne mehke rožene krpe na strelji. Pripomniti je še, da morata biti kopiti parnih nog vedno enako veliki in vsa štiri kopita po svoji obsežnosti velikosti konja primerna.

Če konj nima enako velikih parnih kopit, tedaj moramo manjše kopito manj porezati, večjemu pa nosilni rob, kolikor se sme, skrajšati in opiliti. Da se rog lažje porezuje je priporočljivo, ga dan poprej omehčati z mokrimi ovitki. Vlaga se dalj časa obdrži, če v krpo, s katero ovijemo kopito, vložimo namočeno žaganje, pleve ali mokro ilovico. Omehčavanje kopit s kravjekom ni priporočljivo. Za zadnja kopita je tako omehčavanje v splošnem nepotrebno.

Strelna gniloba.

Pri svojem današnjem poklicu, kot učitelj podkovstva, imam dovolj prilike na kopitih opazovati marsikaj, kar mi poprej, kot vojaškemu živinozdravniku zaradi rednega negovanja kopit pri vojaštvu, ni prišlo pred oči. Danes, ko vidim dnevno 20—60 kopit, opažam posledice, ki nastanejo, če se zanemarja pravilno negovanje kopit.

Strelno gnilobo najdemo pri vseh vrstah konj, gotovo so pa nekatere tej boleznini bolj podvržene kakor druge, zlasti mrzlokrvni težki konji. Da je ta bolezen pri nas tako razširjena, je gotovo vzrok slabo oskrbovanje kopit, ker le redkokdó misli na to, da je treba kopita očistiti gnojja, jih umiti, pa tudi včasih namazati. Mnogokrat se dogodi, da konji po več dni, celo po več tednov stoje v hlevih, ne da bi jim kdo očistil kopita. Ta so napolnjena s konjskim gnojem, nasičenim z amoniakom, ki roženo strelno razjeda, povzroči razpoke in je tako povod za gnojenje strele.

Pa tudi, če je rog pretrd in strela tako razsušena, da razpoka, je dana možnost, da začne gniti. Star pregovor pravi: Gnoj dela gnoj, in če gnojja pri strelni gnilobi ne odstranimo, oziroma če gospodar ali hlapec gnilobo vsled brezbrzičnosti omalovažuje, se ta razširja, pride do živih delov, ki jih gnoj razdraži in razje, kar je navadno vzrok, da se iz strelne gnilobe razvije strelni oziroma kopitni rak. Kaj ta pomenja, ve le tisti, ki je imel z njim opraviti, ker ne le, da je operacija in obvezovanje takih kopit zelo naporno delo, ne redko odpovejo tudi vsa zdravila, ki jih uporabljamo in tako slednjič ne preostane drugega, nego konja dati mesarju ali ga pa uničiti.

Namen teh vrst je, posestnike konj opozoriti, da je treba tudi kopita primerno oskrbovati, in če se ugotovi strelna gniloba, takoj začeti z zdravljenjem. Kakor pri vsaki rani, je tudi tukaj snažnost prvi pogoj. Če je strela raztrgana in razpadla, je treba, da kovač ločene dele strelnega roga z nožem odstrani, srednje in stranske strelne jamice izčisti in razširi, tako da ne more nikjer gnoj zaostajati. Ko je to doseženo, se strela s kreolinovo, lysolovo ali lyxilovo raztopino (eno žlico na liter vode) opere in razkuži in dobro, posebno v jamicah in razpokah, temeljito izbršiše. Tudi raztopina cinkovega vitriola (50 gramov na liter vode) dobro učinkuje. V osnažene in izbrisane strelne jamice je natresti sušilnega praška, n. pr. tanina, tanoforma, ali pa žganega galuna, ki se ga stolče v prašek samega ali pa s polovico dobro posušene in v prašek zdrobljene hrastove skorje. Na to se v strelne jamice z lesenim klinecem do dna zatlači čistega prediva, tako da se začne poškodba lečiti iz globočine na zunaj. To se ponavlja vsak dan, dokler gnojenje ne preneha. Če se gnoj več ne izceja, jamiče pa so še vlažne, se razkuževanje z raztopinami opusti ter se uporablja samo prašek in predivo.

Posebno pa moram svariti pred uporabo formalina in modre galice, ker prvi žive dele preveč razdraži, da se le neradi celijo, druga jih pa tako razje, da slednjič konja ni več mogoče ozdraviti.

Predkratkim sta prišla v bolnico dva tako zdravljeni konja, pri katerih je bilo še veliko modre galice v kopitu; pri enem se je posrečilo ta strup odpraviti, kar je konju tako dobro delo, da je potem, ko ga ni več peklo, mirno stal, medtem ko je poprej vedno noge dvigal. Pri drugem štiriletnem konju je pa posestnik modro galico tako nespametno in pretirano uporabljal, da je žilnati podplat popolnoma razjeda in da je kopitna kost na podplatni

strani prosto ležala, da sem jo lahko z roko otipal. Ta konj je imel tako silne bolečine, da se z bolno nogo ni dotaknil tal. Ker ni bilo upanja na ozdravljenje, se je posestniku svetovalo, naj ga da mesarju. Toda ta ni bil zadovoljen s tem nasvetom, ampak je ubogo, usmiljenja vredno žival zopet odpeljal 2 kilometra daleč po treh nogah na dom, češ da ga bo postavil na pašo in upa, da bo tam ozdravel?!

Odločno svarim pred uporabljanjem modre galice, ker je prezapeljiva, napravi na površju suho skorjo, pod njo pa naprej razjeda in škodo dela. Taka zdravila so uspešno porabljiva le v rokah živinozdravnika, ki zna presoditi, kdaj se mora z uporabo nehati.

Knaflič,

živinozdravnik in učitelj podkovstva.

Presojanje konja pred podkovanjem.

Iz knjige L. Tepina „Podkovstvo“.

Kovač, ki mu dovajajo posestniki ene in iste konje v podkovanje, pozna navadno vse dobre in slabe strani teh konj, bodisi v splošnem, bodisi glede hoje in lastnosti kopit.

Drugače je seveda, če se mu dovede podkovat novega, še nepoznanega konja.

Vesten kovač povpraša lastnika po splošnih lastnostih in navadah konja. Sam pa si še posebej ogleda konja z ozirom na stoji, obliko kopit in kakovost roga, presodi njegovo hojo in obliko ter posebnosti starih podkev.

Pri tej priliki opazi, koliko ima kopito na nosilnem robu preveč roga in koliko ga bo približno porezati. Na podlagi tega ogleda, mu bo v resnici mogoče takoj prvič konja brezhibno podkovati.

To motrenje in presojanje se izvrši najprej na mirno stoječem konju, slednjič tudi med hojo v koraku in teku.

Z ozirom na obliko kopit naj kovač presodi, so li ista pravilna ali nepravilna, široka ali ozka. Nepravilna kopita je zlasti natančno pregledati, da se že izpočetka določi primerno porezovanje in način kako uravnati podkev.

S primerjanjem dolžine rožene stene v posameznih oddelkih dožene, ali je nosilni rob povsod enakomerno prerastel ali ne. Prstna stena pravilnih kopit postane največkrat predolga. Kopito je položnejše nego bicelj. Črta, ki razpolavlja bicelj s strani, podaljšana vzporedno s prstno steno ob strani kopita, je nazaj zalomljena. Če je petna stena neprimerno dolga, je ta črta zalomljena naprej, kopito je strmejše nego bicelj. Sempatja je tudi opaziti, da sta notranja in vnanja stena neenakomerno visoki. Vzrok, da ima kopito tako obliko, more biti dvojen: ali je bilo pri zadnjem podkovanju neenakomerno porezano, ali pa tiči vzrok v neenakomernem obremenjenju, ki je vedno posledica nepravilne stoji in hoje.

Kakovost roga je merodajna za razdelitev lukenj, včasih tudi za vrsto podkve.

Na starih podkvah presodimo, so li bile primerne oblike kopita, velikosti in opravitu ter stoji in hoji konja. Pogledati je zlasti, če niso podkve na kopitu premaknjene, kar je zelo važno zaradi naprave stranskih kapic. Tudi je treba pregledati, če niso bile podkve predolge ali prekratke, ali kapice v nepravilnem razmerju s kopitom, prevelike ali premajhne. Prepričati se je treba, so li bile

kapice dovolj močne, t. j. če se še dobro prilagajajo k steni. Slednjič je li bilo število žeblov zadostno in zlasti njih razdelitev pravilna. O vsem navedenem se prepričamo, če pustimo konju dvigniti nogo. Pri tej priliki pogledamo tudi, kako je stara podkev obrabljena. Če je obrabljena povsod enakomerno, tedaj je bil konj brezdvomno pravilno podkovan. Podkev, ki je na eni strani bolj obrabljena, je bila — če ni zato povoda v hoji, oziroma obliki kopita — na dotični strani preozka, če je čezmerno obrabljena na koncih krakov, prekratka. Sempatja je tudi neenakomerna dolžina stene — ki je pa ni mogoče s porезovanjem popraviti — vzrok, da je podkev neenakomerno obrabljena. Tam, kjer je stena daljša, je podkev bolj obrabljena, ker pri postopu ta del podkve največ trpi.

Slednjič se premotri konja med hojo v koraku in teku, pri čemer se je predvsem ozirati na način prestavljanja nog, način postopa in odriva ter ugotoviti, da li je način hoje tak, kakor bi moral biti po obliki kopit. Ogle dati si je tudi notranjo stran spodnje dela nog in do-gnati, če se konj kreše. V teku predvsem zanesljivo ugo-tovimo, ali gre konj ravno ali pošepuje.

KONJEREJSKE VESTI.

Premovanja konj se letos ne bodo mogla vršiti tako zgo-daj, kakor so se vršila v zadnjih letih. Vzrok temu je pred-vsem ta, da še ni odobren državni proračun in se vsled tega tudi ne ve, kako visoka bo državna podpora za premovanja; kakor hitro bo to znano, razglasili bodo konjerejski odseki premovanja. Gotovo je pa že sedaj, da državni prispevek ne bo tolik, da bi se moglo samo z njim prirediti premovanje v tolikih krajih, kakor dosedaj ter dajati ob enem času primerne premije. Vsled tega je potrebno, da prispevajo za premovanje vsi faktorji, ki se zanimajo za premovanja konj in za konjerejo sploh. Marsikje so prispevali že dosedaj k premovanjem, bodisi okrajni zastopi ali občine, hranilnice itd. z znatnimi zneski in onogočili s tem čim boljše premovanje, sedaj je pa taka po-moč še bolj potrebna in zato je sklenil konjerejski sosvet v svoji zadnji seji naročiti konjerejcem, da vplivajo na vse te faktorje, da prispevajo s čim večjimi zneski k premovanjem. Prispevki, ki jih bodo določili v ta namen posamezni okraj, občine ali hranilnice, naj se naznanijo ali pa pošljejo pristoj-nemu konjerejskemu odseku, torej na Kranjskem: Konjerej-skemu odseku št. 1. v Ljubljani, na Štajerskem in v Prekmurju pa: Konjerejskemu odseku št. 2. v Ivanjkovcih.

Naši državni žrebci v Beogradu o priliki kraljeve poroke. Ko je prišla pred nekaj meseci v Ljubljano komisija, ki je iskala po državi primernih konj za vprego pri svečanostih o priliki kraljeve poroke, je videla v žrebčarni na Selu naše žrebce ter je takoj zaprosila, da bi se poslalo nekaj žrebcev v Beograd, ker je uvidela, da bo težko kje dobiti tako impozantnih konj, kakor so naši žrebci. Z dovoljenjem ministrstva za kmetijstvo je poslala žrebčarna v Beograd žrebce: 372 Favory, 522 Maestoso, 20 Conoversano, 485 Taxis (lipicanci), 375 Carabas, 342 Nort Star, 450 Furioso (angl. polkrvci), 397 Gidran, 371 Mar-zouk (arabska polkrvca) in 408 Norius. Ti žrebci so bili pri po-ročnih svečanostih vpreženi v najelegantnejše ekvipaže in so jih splošno izredno občudovali vsled njihovega eksterieurja, impozantne hoje in vsestranske gotovosti. Žrebcom in njihovim spremljevalcem se je v Beogradu prav dobro godilo in sedaj so se že vsi vrnili zdravi v žrebčarno. **Č.**

Izguba dveh žrebcev. Tekom letošnje plemenilne dobe izgubili smo 2 državnega žrebca, in sicer 358 Brillanta in 57 Fu-

rioso. Brillant je bil eden najboljših noriških žrebcev ter je stal na Pristavi pri Trziču. Pri zaskočenju je dobil notranjo kilo, vsled kile kóliko in je poginil še isti dan. Žrebec 57 Furioso, ki je bil na postaji v Ptuj, se je moral pobiti, ker mu je njegov tovariš žrebec 22 Carabas razbil med sprehodom levo zadnjo nogo. **Č.**

Pospeševanje konjereje v Avstriji. Avstrija je izgubila po svetovni vojni seveda tudi večino tistih krajev, kjer se je vzgo-jeval najboljši konjski material, s katerim so zalagali armado in pa tudi privatne potreščine po konjih. Ker sedaj teh virov nimajo več in ker so spoznali korist dobre konjereje ter bi se radi otresli potrebe uvoza konj iz inozemstva, skušajo Avstrijci sami povzdigniti konjerejo. V ta namen jim služijo sedaj sle-deči konjerejski zavodi: 1. državna kobilarna v Perwartu za težke angleške polkrvce (Norius, Przedswit, Furioso); 2. dr-žavna kobilarna v Wieselburgu za angleške čistokrvce; 3. dr-žavna kobilarna v Wieselburgu za plemo Gidran; 4. državna kobilarna v Pibru za orientale (Schagya in lipicance; tukaj so tudi ostanki nekdanje dvorne lipicanske kobilarne); 5. državno žrebetišče v Waldhoju za toplokrvna žrebeta; v Wolfpassingu je pa zavod za treniranje mladih toplokrvnih konj. Ti zavodi so sicer namenjeni za povzdigo konjereje, vendar pa grečo predvsem za dobičkom; v strokovnih listih trdijo, da imajo v teh kobilarnah material, ki je v marsikaterem oziru brez kon-kurence in s tem materialom hočejo vzgajati konje, ki jih bodo z dobičkom izvažali v druge države. Za noriško plemo imajo tri žrebetišča (Saalfelden na Salzburškem, Osojske Ture na Ko-roškem in Lunz na Nižje Avstrijskem). V splošnem se v Av-striji sedaj zelo propagira držanje zasebnih žrebcev in ustanav-ljanje zasebnih kobilarn. Posebno napreduje reja konjev dir-kačev in rejci teh konj so se postavili popolnoma na lastne noge brez državne podpore. — Izginili so tudi stari „Staatshengsten-depots“ in nastal je „Staatshengstentallamt“. **Č.**

Vsak konjerejec in kovač mora imeti knjigo „Pod-kovstvo“, pouk kovačem in konjerejcem, ki jo je spisal živinozdravnik Lovro Tepina. V njej je dobiti vsa po-trebna navodila kako ravnati s kopiti in kako morajo ko-vači umno podkovati konje in vole. Knjiga se dobi pri Kmetijski družbi in stane 45 K.

Poljudno navodilo za merjenje lesa,

II. izdaja, sestavil inž. A. Šivic.

Kmetijska družba za Slovenijo je založila drugo, prede-lano izdajo leta 1914. izdanega, že popolnoma razprodanega XIV. zvezka „Kmetijske knjižnice“, ki nosi gori označeni na-slov.

Knjižca obsega navodila, kako se izračuni telesnina debel posekanega in rastočega, stoječega drevja ter celih gozdov, kakortudi obtesanega in razžaganega lesa. Pridejane so vse za tako izračunavanje potrebne tabele.

Gozdni posestnik se pouči, kako se določa prirastek v gozdu, izračuni prostornina lesa v ogljarskih kopah ter ku-bična mera drva. V knjižici so tabele za primerjavo nove dol-žinske, ploskovne in kubične mere s staro.

Navodilo je namenjeno predvsem kmečkim gozdnim po-sestnikom, dalje gojencem kmetijskih šol, gospodarskim odbo-rom za skupna gozdna posestva, zadržugam, upraviteljem cer-kvenih in župnih nadarbin, cenilcem in drugim, ki se za stvar zanimajo.

Cena brošurani knjižici pri Kmetijski družbi v Ljubljani je 10 dinarjev.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.**

Kmetovalec izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 10 D na leto.
Za inozemstvo 20 D. — Posamezna številka stane 50 para.
Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopajočih cenah: inserat na pol strani 400 D, na 1/4 strani 200 D, na 1/8 strani 100 D, na 1/16 strani 65 D, na 1/32 strani 35 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 25 par., najmanj pa skupaj 6 D.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz *Kmetovalca* so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

St. 12 Ljubljana, 30. junija 1922. Letnik XXXIX

Kmetijska družba za Slovenijo ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Vse cene so z ozirom na sedanje razmere popolnoma neobvezne.

Pozor kmetovalci!

SUPERFOSFAT za gnojenje ajdi naj podružnice pri družbi čimprej naročijo. Tega gnojila že nekaj let ni bilo mogoče v zadostnih množinah dobiti, letos pa utegne družba uvoziti zadosti rudninskega superfosfata, ako se pravočasno zglasijo vsi oni kmetovalci, ki nameravajo gnojiti ajdi zopet s tem fosforovim gnojilom. Družbi so najljubše skupne naročitve potom podružnic ali drugih kmetijskih korporacij. Kmetovalce nujno opozorimo, da nimajo pričakovati povoljne žetve pri ajdi, ako jej ne bodo gnojili z superfosfatom. V vojnem času marsikdo raje sploh ni vsejal semena ajde, če tega gnojila ni dobil. Zato smatramo za neobhodno potrebno, da vzame sleherni kmetovalec na ha vsaj po 300 kg superfosfata, poleg tega pa — še po 100 kg kalijeve soli.

Semena:

Ajda, črna in siva, čiščena po Din 5.— za kg. Vreče se računajo posebej.

Sladkorna pesa, po Din 8.— za kilogram.

Semensko deteljo, nemško lucerno kakor tudi domačo, oddaja družba svojim udom. Oddaja samo najskrbneje čiščeno seme, ki je preiskano po državnem preizkuševališču v Ljubljani. Vreče po 100 kg so opremljene z izvirnimi plombami tega zavoda, pa tudi za nadrobne pošiljatve prevzame družba vsa jamstva glede čistosti in brezpredeničnosti.

V zalogi so naslednje vrste semenske detelje in trave:

črna ali domača detelja	27.—	Din za kg
lucerna ali nemška detelja	26.—	„ „ „
brezpredenični mačji rep	14.—	„ „ „
pasja trava	20.—	„ „ „
angleška ljulika, 844	9.—	„ „ „

angleška ljulika, 843	12.—	„ „ „
laška ljulika	11.—	„ „ „
prvovrstna travniška mešanica	12.—	„ „ „

Umetna gnojila:

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Apneni dušik z 19% dušika, z oljem prepariran, po 210 Din 100 kg, dobi se v vrečah po 75 kg.

Kalijeva sol, 42%, je zopet v zalogi po Din 130 — za 100 kg.

Kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosf. kisline po 180 Din 100 kilogramov z vrečami.

Kostna zdrobna moka z 5% dušika in 20% skupne fosforove kisline po 185 din sto kg.

Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosforove kisline po 140 dinarjev sto kilogramov.

Surova kostna moka z 4% dušika in 16% skupne fosforovi kisline po 140 din. sto kg.

Krmila:

Bučne oljne tropine, jako dobre, sveže kakovosti, po Din 2'50 za kilogram v kolačih brez vreč.

Lanene tropine, zmlete po Din 4.— za kg.

Ogrščine cele tropine (rapsve tropine) po 2'30 Din brez vreč. Te tropine v kolačih imajo enako redilno vrednost kakor lanene tropine.

Poklajno apno v izvirnih vrečah, težkih 80 kilogramov po Din 5'50 kilogram, v manjših množinah po Din 6.— kilogram

Ribja moka v originalni vreči 100 kg Din 8.— za kg, na drobno Din 8'50 za kg.

Riževi otrobi, vsebuječi 17% beljakovin in maščobe, tedaj enakovredne pšeničnim otrobom po 1'90 Din za 1 kg z vrečami.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Antiklor (gl. salojidin).

Bakrena pasta (Bosna pasta) 3'50 Din za kg v čebrih po 100 kilogramov. Čebri se ne računijo posebej. Najboljši strokovnjaki priporočajo nakup tega najučinkovitejšega in lahko vporabljivega sredstva proti peronospori ali paležu na trti. (Glej inserat).

Drevesne škropilnice za prevoz, razne kakovosti na izbiro po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zopern okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 30 Din kilogram, poština in ovoj posebej.

Gumijeve cevi po Din 15.— za meter.

Gumijeve plošče (sklopke) za trtne škropilnice po Din 7'50 komad.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Petrolfenol, sredstvo zoper krjavu uš, po 12'50 Din 1 kg v posodi kupca.

Rafija, majunga expressima, po Din 10 za kilogram.

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) preskušeno sredstvo zoper oidij, trtno plesnobo, po 7 Din za 1 kg.

Škropilnice (bakrene) za trte so zopet v zalogi. Cena za komad 400 Din. Poština 25 dinarjev.

Tobačni izvleček imamo zopet v zalogi. Cena zaklopnici po 5 kg 35 Din brez poštine.

Vinometri so zopet na razpolago. Komad stane Din 40.—, brez poštine.

Vinometer Malligand Din 450.— za komad.

Žveplalniki, ročni po 70.— Din za komad.

Žveplovi trakovi na juti za žveplanje sodov, najboljši, brez arzena po 7 Din kilogram, na azbestu po 11 Din kilogram.

Želatina za čiščenje vina po 45 Din kilogram.

Zveplo, dvojno rafinirano, superventilirano, 85—95 Chan-cel, 90/100% finosti, v vrečah po 50 kg po Din 4.—, manjše množine po Din 4'50 za kg.

Razne kmetijske potrebščine:

Antiaviv v varstvo setev pšenice, turšice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., je zopet došel in se dobi v zaklopnicah po osminko kilograma za 10 Din, 50 gramov za 6'25 dinarjev.

Bergamaški brusni kamni so ravnokar došli. V zalogi so sledeče vrste: 28/29 cm dolge, po Din 12.— za komad; 25/26 cm po Din 12.—; 23/24 cm po Din 8.—.

Kose prvovrstne, so zopet v zalogi in sicer stanejo 60 in 65 cm dolge Din 18.— komad; 70 in 75 cm dolge Din 19.— komad.

Rogaški brusni kamni po Din 2.— za komad.

Stroji: V zalogi so sledeči stroji:

Trilerji (čistilniki) I. a po Din 1500.— za komad; I. b po Din 1250.—. **Plužni trupl** AW 5 po Din 225.—.

Brane, raznovrstne od Din 175.— do 455.— za komad.

Vinogradniški plugi od Din 205.— do 370 za komad.

Ročni okopovalniki po Din 280.—.

Travnike brane A 2 po Din 500.— komad; A 3 po Din 600.—; B 3 po Din 600.— komad.

Univerzalni plugi D 8 MN po Din 700.— za komad.

Univerzalni plugi D 7 MN po Din 650.— za komad.

Dvoletni plugi Z 61 po Din 800.— za komad.

Obračalni plugi UW 5 po Din 650 za komad.

Obračalni plugi UW 7 po Din 700.— za komad.

Obračalni plugi UW 9 po Din 800 za komad.

Podzemni plugi po Din 400.— za komad.

Izrovači za krompir po Din 300.— za komad.

Lemeži za plug D 8 MN po Din 25.— za komad.

Lemeži za plug D 7 MN po Din 25.— za komad.

Lemeži za plug UW 7 po Din 50.— za par.

Plazi (Sohlen) za pluge po Din 10.— za komad.

Zelo prijetno pri ribanju hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust deluje lekar-narja Fellerja prijetno dišeči „Elsafliud“. Mnogo je močnejši in boljši kakor francosko žganje in že 25 let priljubljen. 3 dvoj-nate steklenice ali 1 specialna steklenica skupaj z omotom in poštino za 72 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza-trg 333. Hrovaško.

Pozor gospodari na životinjske boleti!

Svakoga prolječa pojavlja se **svinjska rudečica**, **vranični prisad** i mnoge druge zarazne boleti medju domačim živo-tinjama. Gospodari treba da budu na oprezu i da provedu cijepjenje još prije nego izgube koji komad, jer su svinje i goveda skupa a trošak za cijepjenje je razmjerno malen. U našoj državi priredjuje sada cijepiva Jugoslavenski serum zavod u Za-grebu. Ako gospodari trebaju upute, neka se obrate na taj zavod.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 25 para v denarju ali znamkah najmanj pa skupaj Din. 5.— sicer se naznanila ne objavijo. Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Mlinske kamne,

sekane iz najboljših bele, ostre skale, trde in srednje od 40 do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelueme zopet in prodajam po najnižjih cenah s pismeno garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. Jurij ob južni železnici pri Celju.

Stavbeno podjetje.

Mestni stavbenik. Zidarski mojster.
Al. in Val. Accetto, — Ljubljana
Trnovski pristan št. 14.

Zaprisežena sodna cenilca. Prevzema vsako-vrstne visoke stavbe v mestu in po deželi (od znanj specielno praktična in higienična gospo-darska poslopja in hleve). Izvršitev načrtov in proračunov — nadalje obilastveno koncesijoni-rana posredovalnica za nakup in prodajo poseg-stav in zemljišč.

Hlude, gojzdove, trame, de-ske in drva

ponudite Lesni družbi Hlirja, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8 pred sodnijo. Pla-čujete se najvišje dnevne cene

Inkarnat deteljo

priporoča tvrdka Sever & Ko., Ljubljana.

Tudi letos kupuje R. LUCKMANN v Ljub-ljani na Martinovi (Ahačjevi) ce-sti 10 po najnižjih cenah raznovrstna zelišča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Kdor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva pojasnila pri imenovani tvrdki. Cene, ki jih plačujem nabi-ralcem, so letos izredno visoke.

Hrastove hlude

od 2:60 naprej in stoječe hraste kupi vsako množino Lesna družba „Hlirja“, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Zdravilna zelišča

kupuje po najnižjih cenah, tršilnikovo lubje, lipovo in bezgovo cvetje, češminjevo lubje, norično perje in korenine itd. Zahtevajte cen-ik zastoj. Ivan Stulter, Vrhnika.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelinč, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7. Edina tovarniška zaloga najboljših živalnih stro-jev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se do-bijo vsi posamezni deli za živalne stroje in ko-lesa, potrebščine za gospodinjstvo, krojače, čev-ljarje in sedlarje.

Po najvišji ceni prevzame na vsaki postaji in plača takoj
Fran Kupnik
Podplat pri Rogateu

smrekov in jelov brusni les, kostanjev les, hrastove hlude.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „ELSAFLUID“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega, čistega in osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot blago delujoče in

zelo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in bolje delujoč nego francosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z

zavitkom in s poštnino za vsakega: 3 dvojnat ali 1 špeciialna steklenica 72 K.

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 špec. steklenice . 300 K
24 dvojn. ali 8 špec. steklenic . 570 K
36 dvojn. ali 12 špec. steklenic . 800 K
poštine prosto na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi popust v naravi.

Razno: Elza obliž za kurja očesa 8 K in 12 K; Elza mentolni klinčič 16 K; Elza posipalni prašek 12 K; pravo Elsa riblje olje 80 K; Elsa voda za usta 48 K; Elsa kolonjska voda 60 K; Elsa šumski miris 60 K; glicerin 16 in 60 K; Lysol, Lysoform 48 K; kineški čaj 4 K; Elsa mrčesni prašek 16 K; strup za podgane in miši po 16 in 20 K.

EUGEN V. FELLER, lekarnar

Stubica donja, Elsatrg št. 333 (Hrvaško).

Semena

vseh vrst priporoča Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. — Zahtevajte cenovnik!

Ržene rožičke

(Mutterkorn), sušeno jekovito bille i cveče i dr. kupuje i plača najvišju cenu trgovina s semenom Tima Vladislavljevič, Beograd.

Oskrbnik z družino,

ki razume vsako delo, išče službe najraje pri manjši graščini. Franc Klopčič, Smartno pri Ljutiji.

Na prodaj

ima Franc Ogrin, vas Bevke pri Vrhniki dobrega psa čuvala. Cena 1000 kron.

Krepkega vajenca

za sodarsko obrti, ter enega hlapca, sprejme Franjo Repič, sodarski mojster, Ljubljana, Trnovo.

Pozor! Cementno opeko Pozor!

je pričel izdelovati Anton Božič, Nova vas pošta Lesce, Gorenjsko. Razpošiljatev na vse strani. Vzorcji na razpolago!

Klepalni stroji

najnovčije in najboljšo vrste (za uspeh se jamči) kakor tudi kose prvovrstne, srpe, osle in vso drugo železnino nudi po zelo ugodni ceni A. Sušnik, železnina, Ljubljana, Zaloška cesta št. 21

ANDREJ OSET — Maribor

Aleksandrova cesta 57. — Telefon št. 88. trgovina sena, slame, krompirja, fižola, z drvmi žitom in drugimi deželnimi pridelki. Brzotlavi: Andrej Oset, Maribor.

Lepota

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo z razumnim negovanjem lepote. — Lekarnarju Fellerju je dospelo na tisoče priznalnih pisem iz vseh strani sveta!

„ELSA“ lilično mlečno milo najboljšo blago, najfinejšo „milo lepote“; 4 kosi z zavitkom in s poštnino 120 K.

„ELSA“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka

z zavitkom in s poštnino 80 K.

„ELSA“ tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zavitkom in s poštnino 80 K.

Prodajalci, kateri naročijo najmanj 12 kosov od posameznih predmetov, dobijo popust v naravi.

Razno: Lilično mleko 24 K; brkomaz 10 K; najfinejši Hega puder drja Klugerja v velikih originalnih škatljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek v patentiranih škatljah 40 K; puder za gospe v vrečicah 8 K; zobni prašek v škatljah 12 K; v vrečicah 8 K; Sachet-dišava za perilo 12 K; Schampoo za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši parfem po 48 in 60 K; močna voda za lase 80 K. — Pri teh predmetih se računajo zavitek in poštnina posebej.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsatrg št. 333, (Hrvaško).

KOSE

prima avstrijski produkt, i

BRUSOVI

uz originalne tvorničke cijene

kod

„ORBIS“ d. d.

Zagreb

Paromlinska cesta 1.

Telef. 10 i 1230. — Telegr. „Orbis“.

Vinometre „Bernadot“ — Asbeste

bombaž in prašek — Eponit —

Francosko želatino — Lipovo ogle

Marmornat prašek — Modro gali-

lico — Natrijev bisulfit — Ribji

mehur — Špansko zemljo — Tan-

nin — Žveplo v prahu — Limo-

novno kislino — Vinsko kislino —

Sodo bicarbono — Strupa proste

barve itd. ima v zalogi po naj-

nižji ceni

drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1.

Upravništvo

„Kmetovalca“

sprejema

primerne

inserterate

po cenah,

ki so razvidne na

poglavju.

Objavljenje bo ime-

lo vedno zadovoljiv

uspeh, kajti „Kme-

tovalec“ izhaja

dvakrat mesečno v

30 tisoč izvodih ter

je razširjen po vseh

slovenskih deželah.

Kmetovalci!

Skrbite za kar naj-

večje razširjenje

„Kmetovalca“!

Stremite za tem,

da se ga lahko čita

v vseh gostilnah in

javnih prostorih.

30.000 nas je v

Kmetijski družbi,

pa bi nas bilo lahko

še enkrat več. Čim

več nas bo, več

bomo dosegli!

Bakreni kotli

po 40 in 60 litrov, vsebine, solidno izdelane ima v zalogi

Metalokemika d. d.

Zagreb

Strossmayerova ulica št. 6.

Zahtevajte ponudbe!

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

ima zopet v zalogi vse poljedelske stroje, kakor gepeljne

mlatilnice, slamoreznice, čistilnice, preše in mline za

sadje, ter pluge in kose iz znano prvovrstnih tovarn.

Za košnjo priporočamo znamenite prvovrstne ame-

rikanske kosilne stroje

„Mc. CORMICK“ in „DERING“.

Z rezervnimi deli naših kosilnih strojev lahko iz

naše zaloge takoj postrežemo.

Vse po najnižji dnevni ceni.

Vabilo

na 30. redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice pri Dev.
Mariji na Jezeru v Prevaljah,
registrirane zadruga z neomejeno zavezo,
ki se vrši v nedeljo dne 9. julija 1922 ob
15. uri popoldne hranilničnem prostoru
pri »Šteku« v Farni vasi.

Dnevni red:

1. Čitanja zapisnika zadnj. obč. zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrdilo računskega zaključka za upravno leto 1921.
4. Sklepanje o uporabi čistega dobička.
5. Slučajnosti.

Ako v določeni uri ne bo zastopano zadostno število članov, se v smislu § 35 zadržanih pravil vrši pol ure kasneje.

Odbor.

Najstarejša hranilnica v Sloveniji.

KRANJSKA HRANILNICA V LJUBLJANI

ustanovljena leta 1820

sprejema hranilne vloge proti

3% obrestovanja.

S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in starostna hranilnica za posle in delavce.

Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje deželna vlada za Slovenijo.

Rezervni zakladi znašajo približno

8 milijonov kron.

Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za okrepitev rezervnih zakladov, po pravilih določen v pospeševanje obče koristnih naprav in podjetij na Kranjskem. Za te svrhe se je doslej darovalo 8.698.000 kron.

Pismene pošiljave je nasloviti na Kranjsko hranilnico v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 9.

Kmetijska družba

ZA SLOVENIJO

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek		Cena D
2.	Fr. Štupar: Apno v kmetijstvu	1.—
3.	Fr. Štupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	1.—
5.	M. Kostanjevec: O užitnosti od vina in mesa	3.—
8.	Boh. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	1.—
10.	B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	2.—
12.	Pridelovanje in razpečavanje namiznega grozdja ter vzgoja trt na špalirju. (B. Skalický)	1.50
13.	O sestavljanju in setvi travnih mešaníc. (Weinzierl-Turk)	2.50
14.	Ing. Anton Šivic: Poljudno navodilo za merjenje lesa	10.—
15.	Steuert - Jamnik: Soseđa Razumnika konjereja	2.50
	Živnozdr. Lovro Tepina: Podkovstvo, pouk kovačem in konjerejem	12.—

Sodi

za vino, žganje, olje, mast, med petrolej

za transport in shrambo ima vedno v zalogi vsako množino

Franjo Repič
sodarski mojster
Trnovo, Ljubljana

Istotam sprejemajo se v to stroko snadnjača no-pravila.

Solidno delo!

Cene zmerno! Točna postrežba!

iv. Jax in sin

Ljubljana.

Gospodarska cesta
šivalni stroji in stroji za pletenje

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji

„A D L E R“

Čeniki zastoj in franko

Kolesa iz prvih tovarn:

DÜRKOPP, STYRIA, WAFFENRAD.

MLINI!

Specialna trgovina za mlinске potrebščine.

ČADEŽ & BRCAR

Ljubljana, Kolodvorska ulica 35

priporoča bogato zalogo vseh v mlinško stroko spadajočih predmetov po najnižjih dnevni cenah i. s.: svilena sita X in XXX, tenčico za zdob (Griesgaze), 24 in 32 cm široka volnena sita, pocinjeno žično tkano (Drahtgewebe), prima gonilna jermena, mlinске kamne, ameriška strojna olja in masti, kontenino, žimnata sita itd. **Postrežba točna in brza! — Čeniki na razpolago.**

Kupujem:

vsa zdravilna zelišča po dnevnih cenah:

Lipovo cvetje, gorski mah, cijan, lapuh, trpolec, vinski kamen, krljickino lubje, brinjevo olje in druge.

Za vsakovrstna tozadevna pojasnila sem vedno na uslugo.

Med. drogeria „Adrija“ B. Čvančara
Ljubljana, Šelemburgova ulica 5.

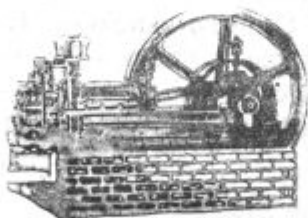
Prodajam:

Žveplen prah, modro galico, želatino za čiščenje vina in vse druge kemijske izdelke za živinorejo in vinogradarstvo.

Posebno priporočam „Svin“, odvrtačni pripomoček proti svinjski kugi, rdečici, vraničnemu prisadu in kugi na parkljih goveje živine.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vsakovrstnih poljedelskih strojev.

iz najslovitejših tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tvornic „Welsla“.

Kdor hoče imeti

prvovrstne poljedelske stroje, izborne oralne priprave,

Lokomobile, mlaticnice, sejalne in kosilne stroje, pumpe, slamoreznice i. t. d.

Raznovrstne pluge, brane in okopalnice, osipalnice, drobilne mlince, repozreznice i. t. d.

(Solidno češko blago).

naj pride pogledat ali naj piše na tovarni zalogo
MELICHAR - UMRATH - BÄCHER
V ŠT. JURJU ob južni železnici.

Kmetska posojilnica

registrov. zadruga z neomejeno zavezo
v LJUBLJANI

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18

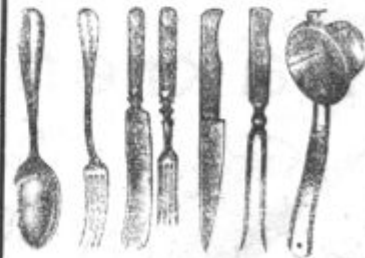
Obrestuje hranilne vloge po **3%** (1)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 115.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.200.000 kron.

Jedilno orodje, žlice, nože, škarje sploh vso nožarsko in galenterijsko robo razpošilja na veliko in drobno počudovito nizkih cenah veletrgovina in razpošiljalna

R. STERMECKI, Celje 319
(Slovenija). Zahtevajte ilustrirani cenik. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.